Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

РЪКОВОДСТВО ЗА СПРАВЯНЕ С ФАЛШИВИ НОВИНИ, 2021 г.

ИНИЦИАТИВА SLAM

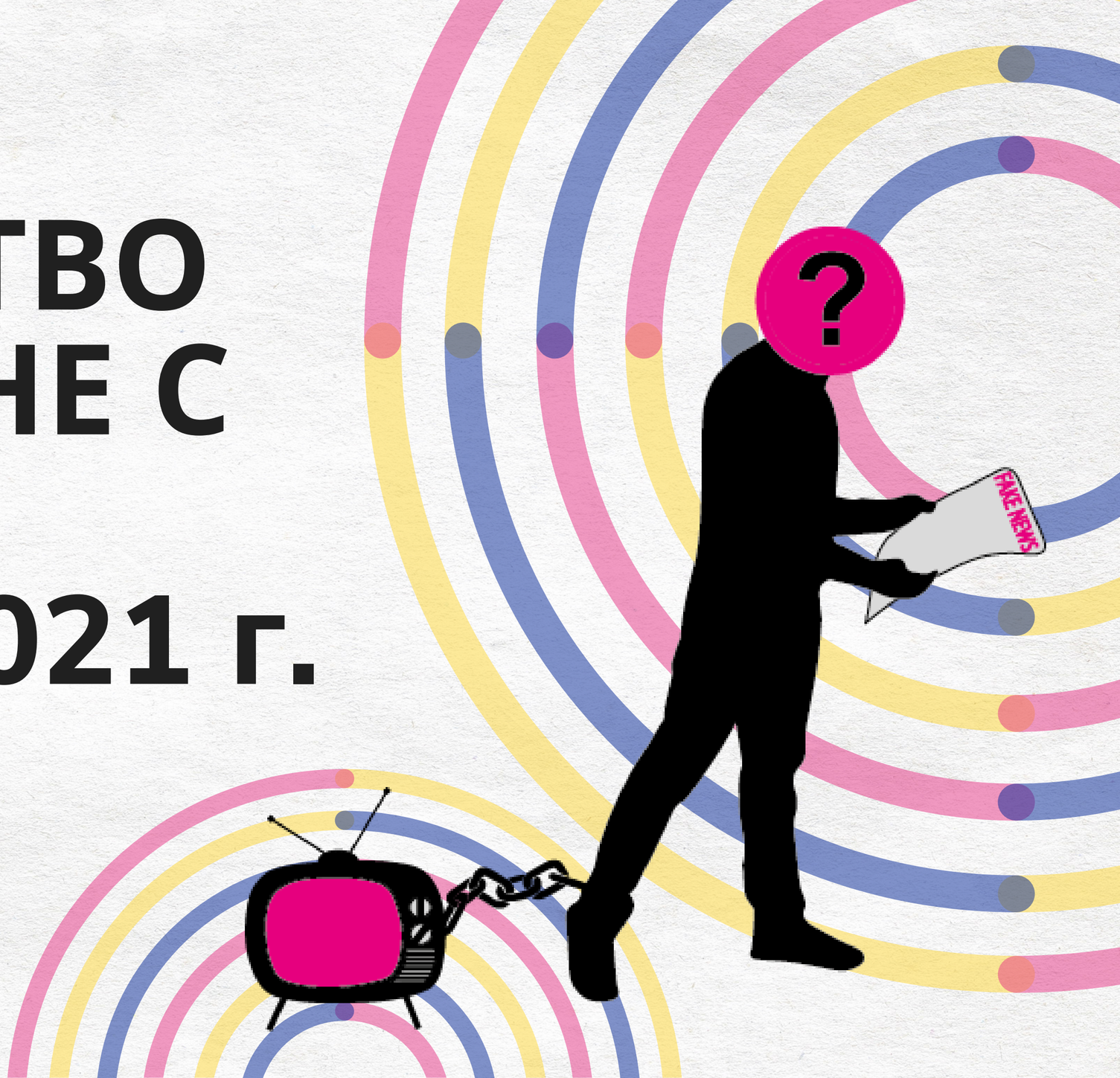

BRAVO
Sarajevo

Внимание

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на настоящата публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява гледните точки само на авторите и не може да се търси отговорност от Комисията за всяка употреба, която може да бъде използвана за информацията, съдържаща се в нея.

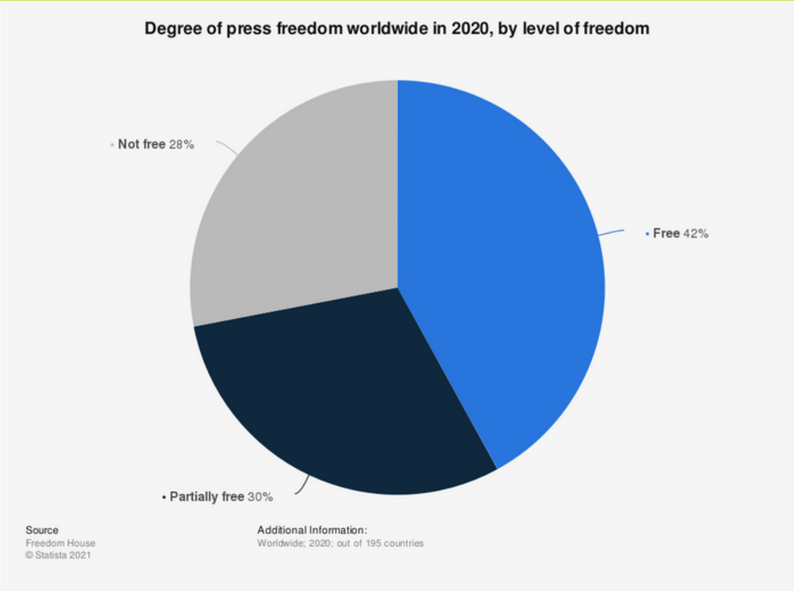

„През** 2020 **г. свобода на медиите е отчетена в** 42 **процента от държавите в световен мащаб. Това обаче представлява едва** 20 **процента от световното население. При** 30 **процента от държавите в света се наблюдава частична свобода на словото, а при** 28 **процента - изобщо не се отчита такава."

Източник:Statista, 2021 ***г.***

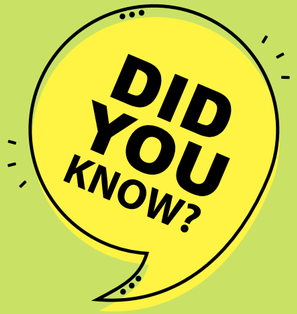

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Съдържание

Приветствие 4Какво е SLAM? 5
Запознайте се с екипа! 6 Ръководство за откриване на фалшиви новини 7-9Видове дезинформация 10-12 Онлайн ресурси за проверка на факти 13-15 Как да разпознаете фалшивите новини? 16-17 Основни теми, свързани с фалшиви новини през 2021 г. 18Позиция на жените мигранти 19-23Образът на мигранта в босненско-херцеговинските медии 24-25 Доналд Тръмп-Фалшиви новини, има ли истина в тях свобода на словото-Анализ на данните 29-31 Ромите в очите на медиите по време на мигрантската криза 32-35 Новини, на които не вярвате“ - Мнения на публиката за фалшивите новини 36-42Световен ден на свободата на словото 43-45

Джордж Оруел - предсказател или просто обикновен писател с бурно въображение / 1984 **на Джордж Оруелкато вечен сценарий** 46-52 **Фалшиви новини - дефиниции и характеристики** 53-58 **Индекс за медиина свобода за** 2021 **г.**! 59-63 **Разказване на истории и проверка на факти** 64-66 **Поглед към Турция** 67-69**Истина или лъжа**? 70-73 **Фалшиви, но не и без значение**: **Новини в Италия** 74-76**Пандемията на фалшивите новини в Сърбия** 77-79**Вникване в черногорската „организирана кампания за фалшиви новини и дезинформация”** 80-84**Истина с много лица - фалшиви новини в Босна и Херцеговина** 85-88**Борба с фалшивите новини в България** 89-91**Следващи стъпки** 92**Благодарим Ви**! 93**Кредити** 94

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

добре дошли

Ръководството на SLAM за идентифициране на фалшиви новини е един отняколкото инструмента, разработени в рамките на 2-годишни усилия на всички, участващи в изпълнението на този проект. Съдържанието на това ръководство включва дефиниция за фалшиви новини, значими примери за тях и накрая разнообразни стратегии, предназначени да намалят тяхното влияние. Всяко дълго пътуване започва с една първа стъпка и това ръководство представлява точно такава, когато стане въпрос за нашетопътуване към свят, свободен от манипулиране на новини.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Какво е SLAM?

Structured Learning for Awareness in Media (SLAM)

има за цел да повиши осведомеността и критичното мислене на младите хора относно ролята на масовите медии като предизвикателство и предпоставка за по-голямо приобщаване на мигранти и бежанци.

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ЗАПОЗНАЙТЕ СЕ С НАШИЯ ЕКИП!

В проекта участват 7 партньорски организации както от ЕС, така и извън ЕС: Албания, Босна и Херцеговина, България, Италия, Черна гора, Сърбия и Турция.

#SLAM

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ръководство за откриване на фалшиви новини

DID YOU KNOW?

***Знаехте ли*?**

Проучване на MIT ***установи, че фалшивите истории са с*** 70% ***по-голямавероятност да бъдат ретуитвани в*** Twitter ***в сравнение с истинските.***

44% ***от хората признават, че са били измамени от фалшиви новини поневеднъж.*** (IPSOS Global Survey 2019)

С над 1,8 ***милиарда активни потребители на месец през*** 2016 ***г.***, Facebook ***представлява*** 20% ***от общия трафик към надеждни уебсайтове и до*** 50% ***от целия трафик към фалшиви новинарски сайтове.***

#SLAM

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Фактите (част 1)

- Появата на фалшиви новини се превръща в основен проблем заради онлайн източниците на новини. Разликата между три вида фалшиви новини може да се направи на концептуално ниво: сериозни измислици, неистини и сатира. Сериозните измислици обикновено са новини, написани в невярна информация, включително клюки за знаменитости. Неистините се отнасят за невярна информация, предоставена чрез социалните медии, често поднесена дори от традиционни информационни платформи. Що се отнася до сатирата, тя се отнася до използването на хумор в новините за имитиране на истински такива, но чрез ирония и абсурд.

- Изследванията показват, че увереността на хората в способността им да намират информация онлайн ги кара да бъдат прекалено уверени в това, че тази информация е точна. В обратния случай, догматизмът и религиозният фундаментализъм, които карат хората да вярват в определени фалшиви новини, са свързани с липса на критично мислене и задаване на въпроси.

- Важно е да се отбележи, че не всички новини и информация, публикувани от неофициални новинарски източници, задължително са неверни. Въпреки това много неофициални източници са широко докладвани като ненадеждни от известни сайтове, занимаващи се с разкриване на истината.

- Има и някои психологически феномени, които пречат на способността ни да разпознаваме фалшивите новини. Ще посочим някои от тях по-долу.

- Хората обикновено са склонни да правят заключения относно истинността на нещата, които чуват, въз основа на това колко познато звучат тези неща. Това означава, че колкото по-познато то изглежда на индивида, толкова по-склонен е той да повярва в него, без да провери легитимността на източника, от който е дошла информацията.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Фактите (част 2)

- **Някои хора вероятно ще заключат, че нещо е вярно, защото то не отговаря на очакванията им за това колко силно може да бъде въображението на предоставящия информацията при измислянето на една новина.**
- **Нормално е да се постави под въпрос мотивацията, която се крие в разпространението на фалшиви новини. Причините за такава практика могат да бъдат различни, но най-често имат връзка с получаването на лесна реклама. Видът на рекламата, свързан с разпространението на фалшиви новини, обикновено се нарича „кликбайт“ и примери за нея са много. Интересен факт са новини като „Седемнадесет знаменитости, които са претърпели неуспешна пластична операция... Няма да повярвате, когато видите номер 11.“ Заглавия като това са строго фокусирани върху рекламата и нямат реална стойност като актуална новина.**
- **Друго нещо, на което трябва да обърнете внимание, е евристиката за наличността. Нещата, които лесно се извеждат на преден план в паметта, получават специаленстатус (Тверски и Канеман 1974 г.).**
- **Процесът на правене на заключение за дадена информация, повлиян от личните убеждения на индивида, се нарича пристрастие при потвърждение. Хората са по-склонни да вярват на факти, ако тяхната ценностна система е подсилена от тези факти. Психологически казано, това е евристика, при която ако дадена статия съвпада със собственото мнение на индивида, тогава неговата вяра в истинността ѝ се засилва, докато несъгласието предизвиква съмнение доколко статията е вярна.**
- **Осъзнаването на тези тактики, използвани от лицата, които разпространяват фалшиви новини, е от съществено значение за тяхното разпознаване, особено поради факта, че фалшивите новини са създадени да допълват вярванията на хората и да изглеждат като факти.**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Видове Дезинформация

1) Фалшива връзка

Този вид фалшиви новини обикновено е случаен и се случва поради неправилно използване на визуални реклами и надписи, които иначе не са свързани със съдържанието на статията. Понякога обаче те се използват нарочно, за да привлекат аудиторията.

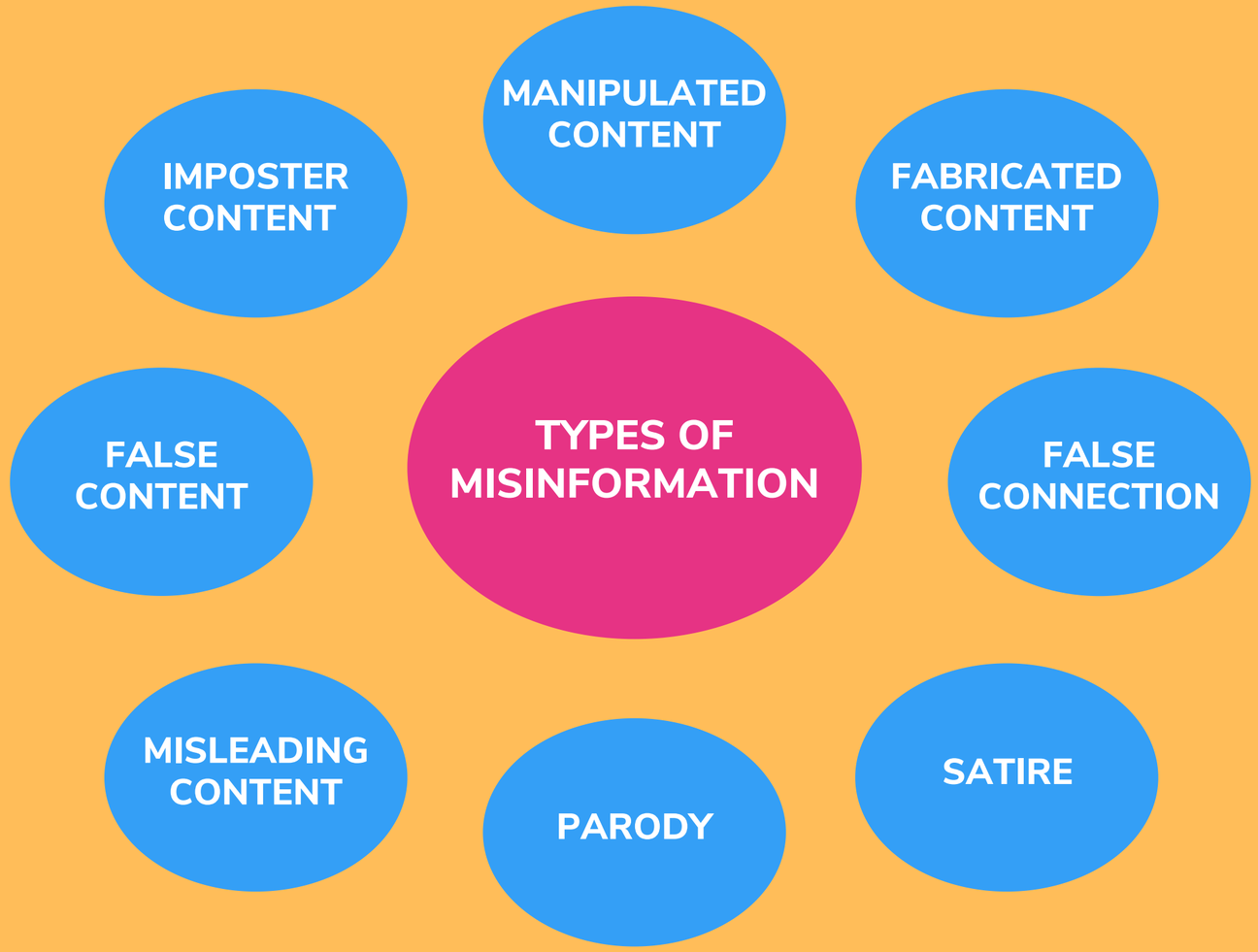

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

2) Сатира/Пародия

Съдържание, което е създадено с цел да се подиграва на проблемите, които коментира. То обаче трябва да бъде написано по начин, който гарантира очевидноразпознаване на неговата природа, за да се избегне споделянето му като истинскановина.

4) Фалшив контекст

Съдържание, което е валидно и вярно, но поради фалшифициране на контекста, губи своята достоверност. Обикновено се случва, когато кавичките са неправилно поставени или датите са използвани неправилно. Този тип съдържание от време на време се появява на сайтове, които не проверяват подробно фактите и е ясно предназначено да въздейства върху общественото мнение.

3) Подвеждащо съдържание

Съдържание, което е оформено по такъв начин, че да се отнася до лица или подробности, които нямат отношение към действителното съдържание на историята. Това обикновено се случва поради липса на журналистическиспособности, политическо влияние, или просто поради определяне на дадено мнение като новини.

5) Съдържание на измамници

Представяне като надежден източник, за да се привлече аудиторията или да навреди на надеждността на източника, който се представя. Това е най-често използваната тактика при пропаганда и от тези, чиято основна цел е да реализират печалба, без да се притесняват за надеждността на информацията.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

6) Манипулирано съдържание

Съдържание, което се създава чрез променяне на действителната информация,независимо дали чрез манипулиране на мултимедийно съдържание или просто чрез фалшиво цитиране на източници. Обикновено е лесно разпознаваемо, но понякога,ако не се действа достатъчно бързо може да се разпространи.

7) Изфабрикувано съдържание

Този тип съдържание няма никаква валидност и съществува само за разпространение на измама. Обикновено се създава чрез фалшиви видеоклипове, в които се включват изфабрикувани текстове, които са представени като факти заслужаващи внимание.

Един от факторите, които могат да повлияят значително на доверието в новините, е използваният канал. В световен мащаб социалните медии се разглеждат като по-малко надежден източник на новини, а в ЕС радиото и телевизията се смятат за по-надеждни. В настоящия климат на фалшиви новини и поляризиращи политически събития, младите хора по света изпитват трудности да разчитат на масовите медии, въпреки че това отношение се наблюдава и сред по-възрастните поколения. "

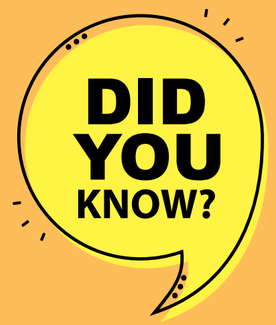

Източник: Statista, 2021 ***г.***

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Кои са най-добрите онлайн ресурси за проверка на фактите?

FACTCHECK

В допълнение към текущия коментар, за да насочи потребителя към тематични области, включително наука, политика и Интернет слухове, специализирани секции се появяват от дясната страна на екрана.

FULLFACT

Регистриранаблаготворителна организация и независима компания с нестопанска цел във Великобритания, тази платформа се стреми да бъде безпристрастна в своят коментар. Тя предлага инструменти за обучение, помагащи на хора и училища с проверяването на факти.

HOAX-SLYER

В допълнение към текущите коментари, за да насочи потребителя към теми като наука, политика и Интернет слухове, специализирани секции се появяват от дясната страна на екрана.

SNOPES

Това всъщност е един от най-старите сайтове за проверка на факти. Той е спечелил две награди Webby ***и позволява търсене по ключова дума или*** URL, ***има филтри за сканиране по типове медии, а също така включва и „произволен“ раздел, който показва произволни публикации относно слухове.***

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

1) FactCheck

http://www.factcheck.org/

В допълнение към текущите коментари, за да насочи потребителя към теми като наука, политика и Интернет слухове, специализирани секции се появяват от дясната страна на екрана.

2) Full Fact

https://fullfact.org/about/

Регистриранаблаготворителна организация и независима компания с нестопанска цел във Великобритания, тази платформа се стреми да бъде безпристрастна в своят коментар. Тя предлага инструменти за обучение, помагащи на хора и училища с проверяването на факти.

3) Hoax-Slayer

http://hoax-slayer.net/

Комбинира образователни ръководства и информация за злонамерен софтуер и измами, функция за търсене, както и категории за разглеждане в наскоро стартиран уебсайт.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

4) Проверка на фактите: Истината зад реториката. The Washington Post

https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/?utm_term¼.a243fd45d352

Представянето на надеждни източници с цел привличане на читатели или накърняване на надеждността на източника, който се представя. Това е най-често използваната тактика в пропагандата и от тези, чиято основна цел е печалба, без да се притесняват за надеждността на информацията.

5) Политифакт

http://www.politifact.com/truth-o-meter/

Politifact **предлага оценъчни карти за проверка на фактите на твърдения, направени от членове на медиите, включително експерти, колумнисти и политически анализатори. Вероятно най-известен със своите** Truth-o-Meter **и** Trump-o-Meter, **този сайт предлага търсене и сърфиране по статии, хора, радио, блогъри, вестници и много други.**

6) Snopes

http://www.snopes.com/

Това всъщност е един от най-продължителните сайтове за проверка на фактите. Сайтът спечели две награди на Webby **и позволява търсене по ключова дума или** URL, **филтри за сканиране по типове медии, а също така включва „случайна“ секция, която показва произволни публикации за слухове.**

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Как да разпознаете фалшивите новини?

1)

Опитайте се да погледнете от различни ъгли и да си зададете следните въпроси: „Защо е написана тази статия? Може би се опитва да ме накара да кликна върху друг уебсайт? Дали целта е ми наложи определена гледна точка? Мога ли да бъда пристрастен поради моите собствени убеждения?"

2)

Внимавайте за необичайни имена на домейни от първо ниво, като „.com.co“, ***които са проектирани да изглеждат законни, но често са фалшиви версии на даден източник. Ако забележите думи като*** „blogger“ ***или*** „.wordpress“ ***в домейна, това обикновено означава, че това е личен блог, а не източник на новини.***

3)

Проверете сайта, за да се уверите, че е надежден. Можете да проверите неговата мисия и информацията за контакт, за да разберете дали това е новина, сатира или мнение. Прочетете минали заглавия, които са кликбайт, вижте кой е или не е цитиран и потвърдете информацията в други уебсайтове.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

5)

ETECT THE IMAGES

4)

BSERVE THE TEXT

Текстът има ли правописни грешки или драматична пунктуация? Това може да бъде улика, която да ви помогне да разпознаете фалшиво съдържание, тъй като повечето уважавани източници имат високи стандарти, когато стане въпрос за правопис и граматика.

Имайте предвид, че снимките могат лесно да бъдат фотошопирани и манипулирани. Странни сенки върху изображението или назъбени ръбове около фигурата са някои неща, на които трябва да обърнете внимание, но бъдете внимателни, дори когато изглеждат безупречно.

6)

XPLORE WITH THE EXPERTS

Ако една история изглежда подозрителна или видите, че не е цитирана правилно, можете да попитате експерт в тази област или да посетите сайт за проверка на факти.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Основни теми, свързани с фалшивите новини през 2021 г.

ПРОДЪЛЖАВАЙТЕ ДА ЧЕТЕТЕ, ЗА ДА ВИДИТЕ КАКВО Е ПОСТИГНАЛ ЕКИПЪТ НА SLAM ***С ПРОУЧВАНЕТО СИ ДО ТОЗИ МОМЕНТ!***

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Положение на жените мигранти

Author: Natalia Vuković
BRAVO BiH

Преди няколко дни отбелязахме Международния ден на жената. Само през един ден от годината си спомняме за борбата за правата на жените, дългата и непрекъсната борба на жените по целия свят за равнопоставеност в семейството, обществото, на работното място, в образователните институции, на улицата. Този ден е много важен за реализирането на основните човешки права, особено правото на труд и достойни работни условия, упражняването на избирателните права и премахването на всички форми на дискриминация срещу жените. Всички влиятелни хора, държавни служители, президенти и филантропи са изпълнили своя дълг и са изпратили силни послания за подкрепа на жените, посочвайки тяхната роля в обществото. Да бъдем
силни, смели, да се борим за правата си. Трябва да бъдем образовани, да бъдем красноречиви, амбициозни и т.н... Колко хубаво звучи. Демократично. Но наистина ли е така?

А жените, които се борят за минимални екзистенциални права като правото на жилище, храна, облекло и обувки, правото на здравеопазване? А да не говорим за права като забрана на изтезания, на робството, на дискриминация.Може би по-реалистичният въпрос е дали имат право да се борят и какви механизми за борба са на тяхно разположение, предвид шепата закони, разпоредби и конвенции, които са просто документи?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Кои са те? Какви са техните права? Какви са техните нужди за живот, срвнени с тези на един мъж и защо жените са пренебрегвани?

Можем да кажем, че 2020 г. беше много трудна и безмилостна за целия свят и донесе повече проблеми на мигрантите в Босна и Херцеговина (БиХ) и в другите страни - от разпространението на фалшиви новини в социалните мрежи, насилието в медиите и по границите, сплашването и преследването, социалното изключване и маргинализация на най-уязвимите категории Особено уязвими групи от мигрантското население са жените, които често са малтретирани от дилъри и контрабандисти. Поради несигурността, неблагоприятната политическа обстановка в страната и бедността, хиляди от тях са напуснали домовете си в търсене на убежище. Те са изложени на различни проблеми като притеснения относно продължаването на пътуването им, натиск за съхраняване на техните семейства, дори насилие и все повече изпитват спад в мотивацията, летаргия, стрес, което допринася за увеличаване на депресивните симптоми и травмите. Само някои от рисковете, пред които са изправени по пътя си към по-добър живот и сигурност, са опасността от трафик на хора, сексуален тормоз, експлоатация, насилие, тормоз по време на пътуване, които са значително улеснени от правна невидимост - липса на документи за самоличност и невъзможност за упражняване на права, езикови бариери и непознаване на културата на държавите, през които преминават.

Жените и момичетата са изправени пред допълнителни уязвимости, когато са изправени пред конфликт. Неадекватната и нефункционална система за защита позволява на извършителите да злоупотребяват безнаказано.Липсата на приюти, пренаселеността в лагерите с изключително трудни условия на живот, лошо осветените, отключващи се обществени тоалетни, общите части без лично пространство увеличават риска от насилие, основано на пола, включително сексуално такова. Когато хората са принудени да живеят заедно в малко пространство, без работа и с разочарование, насилието се увеличава и най-често е насочено към по-слабите. Често мълчат от страх от заклеймяване и наказание от собствените си семейства, срам, безпомощност и морално осъждане в собствената им среда.И дори когато се случват злоупотреби, много жени и момичета мигранти нямат ресурси, системи за подкрепа и знания, за да потърсят помощ, а езиковата бариера допълнително улеснява атаките. Зад атаката може да стои насилствен партньор, съквартирант, контрабандист или доброволец, който злоупотребява. Жените мигранти са изправени пред двойна дискриминация - като жени и като мигранти. Расизмът и ксенофобията се явяват преки последици от големите миграции. Ксенофобията срещу сънародници, особено към мигранти, бежанци и търсещите убежище, е един от основните източници на съвременния расизъм. А антиимигрантските настроения непрекъснато се засилват в много държави по света.Отрицателните възгледи за мигрантите и бежанците се превърнаха в практика в медиите, създавайки предразсъдъци и стереотипи за тях, които водят до социално изключване.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Има и случаи на деца, които правят секс, за да оцелеят и да платят на контрабандистите за продължаване на пътуването си, защото са свършили парите или са били ограбени.
Недостатъчното медийно пространство, липсата на информация за социалното положение на жените мигранти и дори недостатъчната институционална ангажираност към този проблем води това

жените да изпитват дискриминация не само на базата на мигрантския си статут, но и въз основа на пола си. Това е подкрепено от
факта, че медиите в Босна и Херцеговина много рядко публикуват данни за броя на жените мигранти и почти никога за техните нужди, което допълнително застрашава социалното им положение. Ситуацията не е по-добра, когато става въпрос за страни в региона на Хърватия и Сърбия. Първите налични онлайн доклади на ООН за броя на жените мигранти в Босна и Херцеговина се появяват чак през 2019 г., а специално внимание на броя на жените, техните нужди, програмите и помощта за жените се обръща от февруари 2020 г. През март 2020 г., според месечния отчет на ООН за мигрантската ситуация в Босна и Херцеговина, беше установено, че броят на новите мигранти е 4 795, от които 451 жени и момичета, представляващо 18% от общият брой на мигрантите.

Чрез пристрастни репортажи и сензационни заглавия, които често нямат нищо общо с реалната ситуация, обществеността в Босна и Херцеговина е отровена от много фалшиви новини и дезинформация за бежанците и мигрантите. Разбира се, това не е изненадващо, защото ние сме нация, в която медиите изграждат отношението и общественото мнение. Заглавия като „Бежанците и мигрантите са само мъже“ допълнително влошават положението, като правят жените невидими и допринасят за по-нататъшната им маргинализация. Вярно е, че повечето бежанци и мигранти са мъже, но броят на жените и децата в никакъв случай не е пренебрежим.Съобщенията за изнасилване и сексуално насилие в бежанските лагери и по време на пътувания почти липсват в медиите. Тази цифра е голяма, въпреки че няма официални данни. Много случаи никога не са били регистрирани, нито някой носи отговорност за тях. Според потвърдена информация в района на Сараево е имало опити за изнасилване и случаи на изнасилване на жени мигранти. Жертвите заявяват, че докато пътуват от Турция за Босна и Херцеговина, са били изложени на малтретиране от страна на мигранти, но и от страна на персонала на лагерите, в които са настанени. За съжаление, те не са готови да говорят за това публично поради лошото отношение,

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

личните им убеждения и отчасти поради недоверие към системата за защита. Трябва да се има предвид, че това са жени, които са живели в патриархална среда и които са по-слабо образовани, защото не са имали възможност да ходят на училище. Жените мигранти също са дискриминирани в икономическия сектор на национално, расово и полово основание, когато става въпрос за заплащане, извънреден труд, възможности за напредък в работата, достъп до здравната и образователна система и много често са изложени на словесен, физически и сексуален тормоз, както и на злоупотреба на работното място.Още един проблем, с които жените мигранти все още се сблъскват, е рискът за здравето им както в транзит, така и на местата, които са допълнително засегнати от изменението на климата и при опасните условия за пътуване. Значителен брой жени мигранти са бременни или забременяват и могат да загубят достъп до сексуална и репродуктивна защита по време на пътуване или в хаоса на изселването, което може да има сериозни последици за тяхното здраве. Това се счита за една от водещите причини за смърт, заболяване и увреждане сред жените и момичетата в детеродна възраст. Тревожно напоследък е също така, че голям процент от бежанците страдат от посттравматично стресово разстройство и депресия. Проучване на Германската федерална камара на психотерапевтите показва, че 70% от бежанците са станали свидетели на насилие.

Повече от половината от тях са преживели насилие насочено към тях, а 43% от бежанците са преживели мъчения, сред които и голям брой жени. Достъпът до психо-социална помощ се превръща в една от важните стъпки за по-лесното социално интегриране в обществото, адаптиране към новата среда и смекчаване на последиците от
миграционния процес. Този аспект в Босна и Херцеговина не е на завидно ниво, тъй като се
предоставя само в някои лагери поради ограничени човешки ресурси, езикова бариера и липса на
преводачи.
Всички тези проблеми имат своите корени в миналото, тъй като жените в процеса на миграция през цялата история са били дискриминирани, невидими и непризнати като участници в миграцията, въпреки че са съставлявали половината от общия брой мигранти. Доскоро те не бяха признати или защитени от конвенции, включително Закона за движение и пребиваване на чужденци и осигуряване на убежище в Босна и Херцеговина. В конвенциите на ООН и законите в Босна и Херцеговина се споменава терминът „мигранти и техните семейства“, където мъжете обикновено се разбират като мигранти и техните съпруги и деца, от което може да се заключи, че жените на теория са имали само пасивна позиция в процеса на миграцията.

Конвенцията на ООН за статута на бежанците също посочва мъжете като бежанци, когато определя термина „бежанец“. Като се има предвид, че това понятие не е чувствително към пола, може да се заключи, че необходимостта от защита на жените мигранти не е призната по време на изготвянето на тази конвенция. Това се подкрепя от факта, че частта от Закона за бежанците, която се позовава на недискриминация, не гласи, че дискриминацията по признак пол е забранена.От всичко гореспоменато можем да заключим, че жените през цялата история са били дискриминирани като участници в миграцията, което се е отразило негативно върху социалното им положение в обществото, правната защита, достъпа до пазара на труда, образованието и здравната система. Въпреки че понастоящем жените съставляват около половината от мигрантите, както и половината от световното население, тази практика продължава и днес. Броят на жените засегнати от насилие е огромен и той нараства всеки ден. Според доклад на СЗО 1 на всеки 3 жени в световен мащаб се сблъсква с насилие и дискриминация. Това не е битка за феминизъм и борба на жените за техните права. Това е борба на всички нас, защото всяко човешко същество на планетата заслужава и има право на достоен живот. Това е нашето морално задължение. Те се нуждаят от нас, нашата подкрепа и състрадание. Защото утре това може да си ти!

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Парадоксът е, че и трите съставни народа в Босна и Херцеговина са преживели временно или постоянно изселване в други части на Босна и Херцеговина или в чужбина по време на последната война, така че би било разумно да се очаква, че населението ще проявява състрадание и съпричастност към тежкото положение на мигрантите. Собственият опит би трябвало да позволи по-лесно идентифициране. Но реалността е различна, защото за съжаление вече повече от 20 години след войната, Босна и Херцеговина все още е със следвоенно общество. Как да приемаме другите, когато не можем да приемем себе си?
Мигрантската криза разтърси Европа и нейните ценности до основи.Европейският съюз разкри всички свои слабости, когато беше изправен пред внезапен приток на мигранти. Идеите на европейците за човечност, солидарност и откритост бяха поставени под въпрос. Дали ЕС беше раздвоен между човешката сигурност и държавната сигурност?

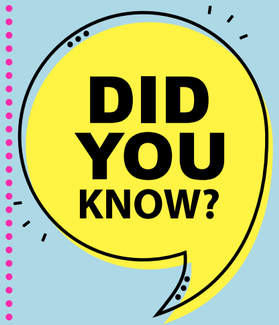

„Има 78 милиона международни мигранти в Европа, като това е повече от една трета от общия брой в световен мащаб."

Източник: IOM, 2021 ***г.***

Образът на мигранта в босненско-херцеговински медии

Author: Dragan Zelenović
BRAVO BiH

Поради дългогодишните конфликти и войни в Близкия изток, голям брой жители от страните от тази област се опитват да намерят убежище на европейска земя. От 2018 г. Босна и Херцеговина е изправена пред голям приток на мигранти, които влизат често нелегално. Оттогава местните медии станаха по-активно участващи в споменаването на тази популация.От началото на мигрантската криза в Босна и Херцеговина медиите в повечето случаи използват термина мигранти за тези хора. С широко разпространената ксенофобия в нашето общество изглежда, че медиите не допринасят за успокояване на ситуацията, що се отнася до мигрантската криза, а вестникарските статии се пишат с намерението да привлекат възможно най-много читатели, без да проверяват информацията за определени събития. Медиите с по-голяма съпричастност правят разлика между различни групи и използват названия като хора в движение и бежанци, въпреки че броят им е много малък.Според международните и местните закони в Босна и Херцеговина, бежанец е всеки чужденец, който е избягал от страната си на произход поради война или страх от преследване, докато мигрант е всяко лице, което е напуснало страната си на произход, обикновено по икономически причини. Анализ на най-четените медии в Босна и Херцеговина показва, че много малко от тях са писали за тази разлика, опитвайки се да обяснят на обществеността разликата между двата термина.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Някои от тях са N1, Anadolu Agency - босненска служба, VOA на босненски и BUKA. Освен това изглежда, че в Босна и Херцеговина най-малко споменатата група в медиите са търсещите убежище, хората, които са подали молба за убежище у нас, при което те могат да получат една от двете форми на международна закрила (статут на бежанец или субсидиарна закрила). Всички тези групи в босненско-херцеговинските медии се наричат предимно мигранти, а статиите за тях обикновено са пълни с негативни новини. Някои от тях имат следните заглавия: „Мигранти, извършили въоръжен грабеж в Зеница, заловени в Дони-Вакуф“, „Подробности за ужасяващото престъпление край Тесандж: Мигрант, прободен с нож в главата“, „Мигрант, обвинен в изнасилване и заразен с ХИВ, е избягал” и т.н. Сред новините, които говорят негативно за тази популация, сайтът на име antimigrant.ba е на преден план, използвайки много често пейоративи в своите статии, като братя по вяра, любители на хората в движение, братя от Ислямска държава, „нещастни“ мухаджири, което кара читателите да изпитват по-голямо презрение към мигрантите.

Медиите, които са по-добре подготвени и имат по-голяма структура и обсег, често са източници на новини с регионален характер, въпреки че нито една от тях не отделя сериозно внимание на проверката на фактите. Най-известният случай на разпространение на фалшиви новини е свързан с убийството на млад мъж от Илиджа, където мигрант от мароканси произход е обвинен в това престъпление. Малко след това новините за събитието бяха разпространени чрез медийни портали, със снимка на първия обвиняем.

Няколко дни по-късно полицията арестува човек, който отговаря на описанието, въпреки че малко след това се оказа, че той не е убиец, а мароканец с подобен външен вид. Това обаче не попречи на босненските медии да докладват за последния като убиец, без да чакат потвърждение на самоличността от компетентните органи.Трябва да се подчертае, че повечето медии пишат и действат в съответствие с заповедите на технитеуправляващи структури, които често са различни политически партии. В зависимост от страната, която заемат относно мигрантския въпрос, тонът на медийния репортаж се променя (напр. RTRS, Bljesak.info, STAV Magazine и др.). Отрицателните възгледи за мигрантите и бежанците са се превърнали в практика в медиите, създавайки предразсъдъци и стереотипи за тях, които водят до социално изключване.

Повечето източници, използвани от босненските медии при споменаване на мигрантите, са ненадеждни и често се основават на коментари на очевидци, когато става въпрос за извършване на престъпления, без да се чака официален доклад от властите.

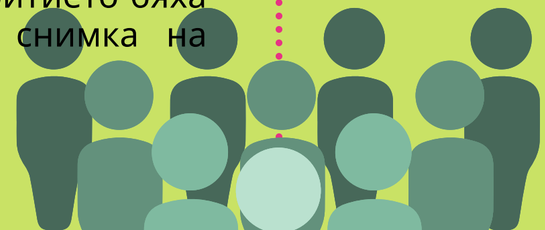

1 **отнасящи се до хората, които им помагат**
2 **мухаджири е арабски термин за мигранти.**

Доналд Тръмп - Фалшиви новини, има ли истина?

Author: Imran Polovina
BRAVO BiH

Най-опасната лъжа: коронавирусът беше под контрол.

Това беше повече като много лъжи, отколкото една-единствена. Но всяка от тях – съдържаща, че вирусът е еквивалентен на грипа; че ситуацията е „напълно под контрол“; че вирусът „изчезва“ - навеждат американците на мисълта, че не е нужно да променят много своето обичайно поведение. Година след кризата, повече от 386 000 американци са починали от вируса. Не можем да кажем точно как кризата би се развила по различен начин, ако Тръмп беше откровен. Но е разумно да предположим, че неговата нечестност е довела до значителен брой смъртни случаи.

Създаване на работни места

Тръмп невярно твърди, че „е добавил близо 600 000 работни места в производството“. Това би било преувеличение, дори и да спрете часовника през февруари (към този момент, преди кризата, свързана с пандемията през март, по време на президентството на Тръмп са били създадени близо 483 000 работни места в производството). Но сега твърдението е абсолютно погрешно. Към септември около 164 000 производствените работни места бяха изгубени, откакто Тръмп е встъпил в длъжност.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FALSE

Изборът на ветераните

Друго фалшиво изявление на Тръмп е свързано с Барак Обама и „неговото изявление“, че „никога няма да създадете работни места в производството“. Не това казва Обама. На събитие в кметството през 2016 г. Обама казва, че някои производствени работни места са изчезнали от САЩ завинаги - но също така се хвали колко много нови се създават.

НАТО

Друга категория фалшиви твърдения, казани от Тръмп, са свързани с НАТО. Той твърди, че е отговорен за осигуряването на допълнителни „130 милиарда долара годишно“ за военни разходи от други страни. Всъщност НАТО казва, че увеличението е общо 130 милиарда долара между 2016 г. и края на 2020 г., а не 130 милиарда долара годишно. (НАТО признава постижението на Тръмп за увеличението, но си струва да се отбележи, че разходите нараства от 2015 г., преди Тръмп да встъпи в длъжност.)Тръмп казва, че преди него членовете на НАТО „не са плащали сметките си“ и „са били в просрочие“. НАТО не работи по този начин. Докато алиансът цели всеки член да изразходва 2% от БВП за отбрана, неспазването на тази цел не създава сметки или дългове.

Veterans 'Choice

Тръмп повтаря още една от любимите си лъжи, заявявайки, че „са преминали VA Choice“. Обама подписва законопроекта за избор през 2014 г., като това е инициатива на двама сенатори, които Тръмп често критикува, Бърни Сандърс и покойния Джон Маккейн. Това, което подписва Тръмп, беше Законът VA MISSION от 2018 г., който разширява и модифицира програмата за избор. Тръмп прави това твърдение повече от .160 пъти

Най-тревожната лъжа: Sharpiegate

През 2019 г. Тръм пише в Туитър, че Алабама е един от щатите с по-голям риск от урагана Дориан, отколкото първоначално беше прогнозирано. Федералната метеорологична служба в Бирмингам тогава пише в Туитър, че всъщност Алабама няма да бъде засегната от бурята. Не е страхотно, но бързо се поправя с проста корекция в Белия дом. Тръмп обаче има такова вродено нежелание да признае грешката си, че започва все по-лъжлива кампания, за да докаже, че неговият неправилен туит за Алабама всъщност е бил правилен, като в крайна сметка демонстрира карта на урагана, която е била променена с Sharpie.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Можеше да е смешно, ако служителите на Белия дом не бяха пристъпили към действие зад кулисите, за да се опитат да принудят федералните метеорологични експерти да кажат, че той е бил прав и те са грешили. Сагата доказа, че Тръмп не е самотен лъжец: той беше подкрепен от цял мощен апарат, готов да се бори за неговите измислици.

Най-грозната лъжа: Републиканецът Илхан Омар подкрепя Ал Кайда.

На събитие в Белия дом през 2019 г. Тръмп грубо изкривява цитата от 2013 г. на представителя Илхан Омар, за да се опита да накара своите поддръжници да повярват, че демократът от Минесота е изразил подкрепа за терористичната групировка Ал Кайда.

Тръмп продължава да извършва допълнителни фанатични атаки срещу Омар през следващите месеци. Но е трудно да си представим по-отвратителна лъжа, казана от президента относно мюсюлмански служител - който вече е получавал смъртни заплахи - от тази, че подкрепя терористите.

1 Sam Baker, “Trump: Coronavirus is “under control””, AXIOS, https://www.axios.com/trump-coronavirus-under-control 5f114a16-9952-428c-bc07-3cfa360b0977.html (accessed 21 March 2021)

2 “Questions for President Obama: A Town Hall Special“, PBS, https://www.pbs.org/newshour/show/questions-for-president-obama-a-town-hall-special (accessed 21 March 2021)

3 Glenn Kessler, “Trump’s NATO parade of falsehoods and misstatements“, Thee Washington Post, https://www.washingtonpost.com/politics/2019/12/10/trumps-nato-parade-false-facts-misstatements/ (accessed 21 March 2021)

4 Cameron Brenchley, “President Obama Signs Bill to Give the VA the Resources It Needs“, The WHITE HOUSE President Barack Obama, https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2014/08/07/president-obama-signs-bill-give-va-resources-it- needs (accessed 21 March 2021)

5 Christopher Flavelle and Lisa Friedman, “NOAA Officials Feared Firings After Trump’s Hurricane Claims, Inspector General Says“, The New York Times, https://www.nytimes.com/2020/07/09/climate/trump-hurricane-dorian-noaa.html (accessed 21 March 2021)

6 Daniel Dale and Sarah Westwood, “Fact check: Trump falsely accuses Ilhan Omar of praising al Qaeda“, CNN politics, https://edition.cnn.com/2019/07/15/politics/trump-falsely-accuses-omar-al-qaeda-fact-check/index.html (accessed 21 March 2021)

Индекс за свободата на словото - Анализ на данните

Да бъдеш журналист

Author: Omer Muminović
BRAVO BiH

Журналистската работа е много динамична и в някои случаи дори опасна. За да бъдеш журналист, човек трябва да има отлични аналитични способности и да различава истината от лъжата. В ежедневната си работа журналистите се сблъскват с различни дезинформации и реч на омразата, които могат да бъдат съществена пречка за предоставянето на правилната информация на аудиторията. В днешното общество, с бунта на интернет и социалните медии, работата на журналист не е никак лесна. Въпреки че някой би могъл да каже, че интернет и платформите за социални медии дават на журналистите широка свобода да изразяват свободно мнението си - това не е вярно във всички случаи. Журналистите имат повече възможности да публикуват информацията си на различни платформи, отколкото в дните на „старите медии“. Все пак в публичното пространство циркулират още порицания и фалшиви новини.

В днешно време журналистите са заплашвани, а свободата им на словото е атакувана. В някои части на света медийната среда е много по-добра в сравнение с други. Например, според индекса на Репортери без граници, свободата на печата е най-висока в скандинавските страни, където Норвегия е на първо място, следвана от Финландия и Дания. От друга страна, авторитарните правителствени режими, като тези в Саудитска Арабия, Китай или Северна Корея, влияят силно върху свободата на печата, поставяйки тези страни в самото дъно на списъка.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Западните Балкани и свободата на словото

Анализирайки тази тема, е интересно да се наблюдава регионът на Западните Балкани. Ще разгледаме и Италия, България и Турция за по-подробен анализ. Балканите е бурен регион близо до сърцето на Европа, който винаги е имал своите възходи и падения. В сравнение с Индекса за свобода на словото в други западноевропейски страни, Балканският регион изостава. Най-висока позиция по свобода на печата заема Босна и Херцеговина, която е на 58-мо място, следвана от Косово (70), Албания (84), Северна Македония (92), Сърбия (93) и Черна гора (105). Ако включим Турция в нашия анализ, ситуацията ще се влоши само защото позицията на Турция (154) е далеч по-лоша от страните,споменати по-горе. Интересното е, че България, страна - членка на ЕС, е поставена много ниско на 111-та позиция. От друга страна, Италия има много по-добри резултати, като е на 41-ва позиция.

Какви са причините за подобна ситуация?

Има много причини за ниската свобода на словото на Балканите. Балканските държави са в някакъв незавършен преход, където една крачка напред може да означава две крачки назад. Някои общи модели обаче могат да бъдат проследени. Според „Репортери без граници“ разделението по етнически признак и постоянната националистическа реторика присъстват в Босна и Косово.

Липсата на прозрачност и ужасните условия на труд за журналистите ги прави уязвими и незащитени от различни политически програми, които контролират медиите. Сърбия и Албания отбелязаха спад съответно с 3 и 2 позиции в сравнение с 2019 г., което ни изпраща някакво послание. Значителен и влиятелен държавен контрол поражда много опасения, което кара Сърбия да бъде критикувана от властите на ЕС. Журналистите не са достатъчно защитени и често атакувани. Могат да се направят някои паралели и със ситуацията в Албания.
В много случаи албанското правителство се опитваше да контролира медиите с аргумента, че се опитва да смекчи фалшивите новини, което беше тяхното алиби за създаване на закони и разпоредби срещу свободата на печата. В Северна Македония бяха направени някои стъпки напред, но цялостната ситуация не е добра. Кибер и словесната атака срещу журналиста остава голям проблем. Но въпреки че има сериозни пречки за по-високи резултати за свобода на печата на Балканите, какво можем да кажем за България? Репортери без граници.
Анализът твърди, че българската журналистическа среда е изправена пред сериозни недостатъци като корупция, политическа олигархия и пълна липса на прозрачност. Въпреки че е член на ЕС, България ще трябва да работи усилено, за да се конкурира с други европейски държави. Италия също и страната членка на ЕС показаха много по-добър резултат от България. насочи Турция към авторитарна държава.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Свобода на словото и фалшиви новини

Не е твърде трудно да се направи връзка между индекса за ниска свобода на словото и бързото разпространение на фалшиви новини. На места, където свободата на словото е атакувана, разпространението на фалшиви новини е значително по-голямо. Балканите е идеалният пример за подобно явление. Пандемията с Covid-19 само влоши положението и даде възможност на така наречените експерти да бъдат с по-голяма аудитория и по-нетърпеливи да разпространят своята „истина“. Според водещия уебсайт за проверка на факти в Босна и Херцеговина (Raskrinkavanje.ba) през последната година разпространението на фалшиви новини се е увеличило драстично и е достигнало своя връх в сравнение с предходния период. Сензационните заглавия и статии с включена реклама могат да донесат много пари, ако хората често кликват върху тях и това е нещо, която хората от Балканите разбраха наскоро. Например в Сърбия здравните служители говореха глупости за пандемията, съветвайки хората да пазаруват в Италия в началото й. В Босна и Херцеговина хората получаваха съвети да отидат в планините и горите, за да дишат чист въздух, защото това помагало в борбата с вируса. Това беше само началото. Според Raskrinkavanje.ba публикациите за изкуствен вирус, направен в някоя лаборатории в Китай, отговорността на Бил Гейтс за пандемията и различни конспиративни теории започнаха да получават медийно внимание,

защото хората започнаха да вярват в тях. Би Би Си също заяви, че Италия е изправена пред увеличение на фалшивите новини и че такъв проблем се е появил и в Турция и България.

Какво да очакваме в бъдеще?

Бъдещето на журналистическата работа в някои аспекти е много несигурно.Обществото като цяло трябва да бъде проактивно и да изразява своето желание да бъде на страната на журналиста. Гил Филипс, пишещ за Guardian, представя примери за широко разпространена бруталност към журналисти, от Мексико до Саудитска Арабия и Европа. Балканските държави трябва да насърчават своите демократични процеси, да повишават прозрачността и да се борят с корупцията, ако имат за цел да се присъединят към Европейския съюз.

Такъв подход е от съществено значение за журналистите, за да могат те да получат повече права и свобода и по-добри условия на труд. Говорейки за фалшиви новини, сайтовете за проверяване на факти започнаха да печелят по- голяма видимост и са първата стъпка, която някой може да направи, за да види дали някои новини са истина или лъжи. Следователно всеки може да намери сайт за проверка на фактите в родната му страна и да бъде правилно информиран.

Ромите в очите на медиите по време на мигрантската криза

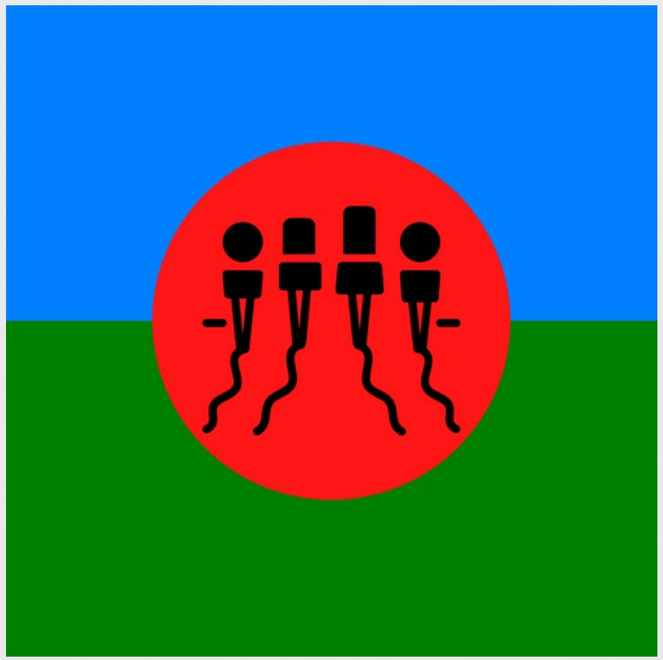

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Антиромски расизъм, антициганство, антиромаизъм, ромафобия... - защо съседите ни притесняват? Защо имаме предразсъдъци срещу разнообразието и различията? Не се ли смята това за богатство и красота?

Ромският народ в повечето държави, които са партньори в проекта SLAM, са най-голямото национално малцинство, но тази позиция и статут в обществото не са им дали никакви почести и привилегии. Вместо това условията, в които живеят, са меко казано катастрофални. Последното изследване на Екипа за социално включване и намаляване на бедността на правителството на Република Сърбия е доказателство за това твърдение: 32 000 роми нямат достъп до чиста вода, 24000 от тях нямат електричество, а 93 000 роми нямат канализация. Това обаче не е краят на проблемите, пред които са изправени те. Ромите нямат достъп до здравни и социални услуги, заетост, образование... Пандемията с коронавирус допълнително задълбочи всички тези проблеми. По време на споменатата пандемия експертите ни съветват да спазваме социална дистанция, но товаразстояние винаги и навсякъде присъства спрямо ромите, особено по време на кризата. Според изследването голям брой от населението показва умерено до високо ниво на социална дистанция към ромите.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Свидетели сме на гетоизиране на ромското население. Медиите допринасят много за това. Ромите са инструментализирани в съответствие с ежедневните политически желания на правителството. Правителственият дискурс се приема, особено когато става дума за роми и мигранти. Ромите, търсещи убежище, често се смятат за „фалшиви“ от политическите представители и медиите. В медиите може да се чуе и че самите роми са виновни за бедността и лошите си условия на живот, защото това е тяхната традиция.

Ако сравним писането на медиите и тяхното отразяване на роми и мигранти, това може да се обобщи по следния начин. От началото на мигрантската криза медиите имат различни критерии за ромите и мигрантите. Докато лагерите за мигранти се посещават почти всеки ден и статиите за това население се пишат с известна доза съпричастност и разбиране, за да се реши този проблем, докладването за ромите е точно обратното. Ромите са интересни за медиите само в изключителни случаи, когато се отбелязват международни дни, свързани с ромите, но дори и тогава съществуват множество стереотипи и предразсъдъци. Почти винаги се споменава социалното дезадаптиране на ромите към средата, в която живеят. Изпълнителният директор на Ромския информационен център „Кали Сара” Санела Бешич смята, че отношението на медиите към ромите и техните общности е огледало на отношението на политиците, но и на отношението на цялото общество и неговите закони.

И мигрантите, и ромите се появяват във фалшивите новини – като отделни групи, но и заедно. Често се случва ромите да се представят като мигранти и да просят. Свидетели сме и на мигранти да бъдат обвинявани в престъпни деяния, убийства и подобни неща, но всъщност тези действия са извършени от роми. Фалшиви новини и реч на омразата срещу мигрантите присъстват и в социалните мрежи, като сред тях лидер е фейсбук групата „Движение СТОП заселването на мигрантите“, създадена на 25 март 2020 г. и има над 300 000 членове, според журналисти на Voice. Най-драстичните примери са призивите за убиване и експулсиране на мигранти. Пренебрежителното и стереотипното отношение към това население е второ по честота. Някои от заглавията, които свързват мигрантите с престъпни дейности, са: „Баща на млад мъж, нападнат в Сараево: Мигранти му счупиха черепа, операцията продължи 3 часа и половина.“, „Момче беше заловено на гарата, МИГРАНТИТЕ СА ПОДОЗИРАН.” , „ТРИ ЧАСА ОПЕРИРАХА В БОЛНИЦА: Мигранти брутално пребиха непълнолетен в Сараево.“ Медиите обслужват фалшиви новини, реч на омразата и обобщения, а институциите не пречат на това, нито на расистките послания, които могат да бъдат намерени в коментарите към статиите.

Мигрантите, както и ромското национално малцинство, все още се свързват с престъпни деяния, насилие и нарушения на сигурността. Някои косовски медии невярно съобщават, че ромско момиче е отвлякло деца, което е довело до два пъти физическо нападение над момичето.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Справедливо ли е, добре ли е, човешко да вярваме в истории и фалшиви слухове и да създаваме предразсъдъци? Критичното съзнание на широките маси не е достатъчно развито. Ние сляпо се доверяваме на медиите, които все повече използват примамки за кликове и фалшиви изявления и които са категоризирани като престъпление, а не точна и проверена информация.

Това обаче не е единственият пример за нападение срещу ромско население. Протести и насилие срещу ромите, както и различни сплашвания има в много страни. Италианските власти възнамеряват да експулсират всички роми, които нямат италианско гражданство. Освен това разрушаването на ромски лагери без осигуряване на заместващо жилище става все по-често срещано в Италия.

Когато става въпрос за Босна и Херцеговина, бяха предприети малки стъпки за защита на правата на ромите, но това все още „не е в разцвет“. Фразите „Ще те дам на циганите“ и „Циганката ще те открадне“ често могат да се чуят сред хората. Тези изречения са унизителни, дискриминационни и неприятни за слушане. Докладът за положението на ромите в БиХ показа, че държавата не осигурява достатъчно основни права за ромите. Престъпленията, извършени от омраза срещу ромите, не са необичайни и липсата на подходяща реакция от страна на властите може да създаде атмосфера на безнаказаност и да задълбочи опита на маргинализация.

Ако искаме да коментираме престъпленията, извършени от роми – няма статистика за ромите в регистрите за престъпления и престъпления и не може да се определи дали предположението, че ромите имат висока степен на нарушение на закона е наистина правилно и надежден.

Чрез прякото нормативно влияние медиите влияят върху създаването на предразсъдъци, но и тяхното увеличаване. Малцинствените групи в медиите са представени чрез отрицателно пристрастие както качествено, така и количествено. Защо е така? Отговорът е прост – медиите са пазарно ориентирани към мнозинството, доминиращата група, поради политическата и икономическа сила, която групата притежава. През последните няколко години ромите присъстват слабо в медийното пространство, докато значителен процент внимание се отделя на мигрантите. Медийното писане е стереотипно и за двете категории и зависи от ежедневната политика, която използва медиите за създаване на обществено мнение за мигрантите и изтласква ромите в периферията на обществото. Все по-често ставаме свидетели на „сензационни” репортажи от медиите, които предават поднесената информация без техен анализ, проверка, без инициативен и изследователски подход.

Всяко събитие, в което актьорите са представители на ромското малцинство, сочи, че медиите имат двойни критерии: единият за ромите и другият за останалите.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Сигурно е, че тривиалността, сензацията и крайната повърхностност в подхода към днешните медийни теми са спонсорирали темите за ромите и техния живот да се третират без никаква съпричастност и воля за повлияване на така необходимите промени. Акцентът се поставя върху периферните детайли, а не върху същността. Това не помага на никого, а вреди най-много на ромската общност, за която предразсъдъците само се създават и засилват. И като заключение на всичко казано по-горе, би било следното: ромите са съпътстваща вреда на политическите действия като цяло.

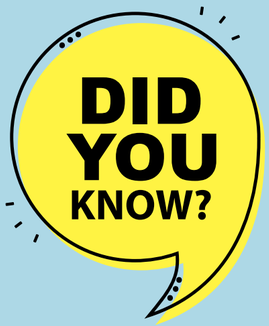

„Проучване, проведено в девет източни и южни държави-членки – България, Хърватия, Чехия, Гърция, Унгария, Португалия, Румъния, Словакия и Испания – показа, че около една четврт (26%) ***от ромите са били подложени на дискриминация там, в сравнение с почти половината*** (45%) ***в западните страни."***

Източник: Агенция за основните права, 2021 г.

„Новини, на които не вярвате“ - Мнения на публиката за фалшивите новини

Authors: Ajla Aljović, Sara Međić, Emir Šogolj, Omer Muminović
BRAVO BiH

Основни открития

Въз основа на изследванията на Р. К. Нилсен и Л. Грейвс ви представяме няколко ключови факта, свързани с фалшивите новини:

- Лошата журналистика, промиването на мозъци/ индоктринирането и рекламата са посочени като едни от най-често срещаните случаи на фалшиви новини.
- Политиците, медиите и определени платформи „работят“ заедно, за да създадат проблем, известен като фалшиви новини. Участниците са съгласни, че журналистите представят информация без никакви проучвания и проверки, че историите с политици като главни герои почти винаги са фалшива новина.
- Респондентите определят несъответствието между фалшивите новини и „обикновените“ новини като „една от степен“.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Така че, според тези констатации, можем да предоставим две основни дефиниции за фалшиви новини:

1. Фалшивите новини могат да бъдат представени като „неточна информация, представена като обективна новина и предназначена да измами хората по някакъв начин“.

2. Фалшивите новини могат да се разглеждат като „измама с появата на подобаващо произведени новини, но без основните стратегически журналистически операции или цел“.

Освен това, въз основа на изследвания, можем да кажем, че фалшивите новини са само частично измислени статии. Този тип новини са много повече свързани с оплаквания, разочарование, .раздразнение

Общ преглед

Последните политически събития, като президентските избори в САЩ през 2016 г., се характеризират с процъфтяващ брой на така наречените „фалшиви новини“, които бяха споделени в социалните медии. Докато дезинформацията и пропагандата са съществували в миналото, тяхното значение и влияние в епохата на социалните медии остава неясно. Мащабната цифрова дезинформация е определена като сериозен технологичен и геополитически риск в доклада за 2013 г. на Световният Икономически Форум.

Значителен брой проучвания наскоро изследваха феномена на дезинформация в онлайн социални мрежи като Facebook, Twitter, YouTube или Wikipedia. Изследвания, свързани с разширяването както на истинските, така и на фалшивите новини в Twitter, показват, че фалшивите новини се характеризират с по-бързо и по-широко разпространение от истинските новини, главно благодарение на привличането на новостта на фалшивите новини. Поляризация в общностите се наблюдава допълнително при потреблението на истории като цяло и съответства на политическото изравняване. Най-новите изследвания и научни статии разкриха ботовете и техните възможности.

Shao et al. установи, че по време на президентските избори в САЩ през 2016 г. в Twitter ботовете са отговорни за първото популяризиране на дезинформация, че са насочени към влиятелни потребители чрез отговори и споменавания, на които споделянето на статии за проверка на фактите почти изчезва в ядрото на мрежата, докато социалните ботовете се размножават. Тези резултати повдигнаха въпроса дали подобни кампании за дезинформация биха могли да променят общественото мнение и да застрашат целостта на президентските избори. В тази статия ще ви представим комбинация от качествени и количествени данни, получени чрез различни методи на изследване.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Структурни промени в основата на дискусията за фалшиви новини

Първата структурна промяна е широко разпространена криза на доверието между медиите и други публични институции, включително политици и голяма част от обществеността в много страни. Очевидно е, че тази девалвация в сигурността е започнала преди появата на цифровите медии; отчасти се дължи на таблоидизацията на новинарския пейзаж и нарастващата политическа поляризация, придружена от намалено чувство за общ език и по-чести и интензивни политически атаки срещу медиите. Друга структурна промяна е преминаването от среда от 20-ти век, повлияна от излъчвани и печатни медии, към нарастваща дигитална, мобилна и социална медийна среда. В тази среда е по-лесно да се публикува всякакъв вид информация, включително фалшива и измислена. Няколко независими изследвания показват, че в Съединените щати само малцинство всъщност са били изложени на очевидно фалшиви новини и че тези истории в повечето случаи съставляват само много малка част от общата експозиция на информацията на хората. Очевидно има значително количество дезинформация, циркулираща в нашата променяща се медийна среда.

Обменът на информация вече е демократизиран, благодарение на платформите за социални медии и технологиите за производство на цифрово съдържание (като Photoshop).

Всеки вече е в състояние да произведе достоверен „шум“, който е трудно да се различи от висококачествена информация. Въпреки че има общо съзнание за съществуването на „фалшиви новини“, има широко разпространени разногласия относно това какво включва „фалшиви новини“. Простото етикетиране на нещо като „фалшиви новини“ само по себе си може да се счита за обикновена пропаганда, което прави още по-важно журналистите да цитират източници и да „показват работата си. Настоящите портиери са по-склонни да разглеждат производството и разпространението на новини като бизнес предприятие, отколкото като предоставяне на обществена услуга. Освен това общественото възприемане на масмедиите като корпоративен субект, ориентиран към печалба, допълнително намали авторитета им. Собствеността върху разпространението на новини се измести от традиционните създатели на съдържание към дигитални дистрибутори. Дигиталното разпространение позволява високоефективно микронасочване и ограничено излагане на потребителите на предизвикателно съдържание. За разлика от това, когато създателите на съдържание също бяха отговорни за разпространението, разнообразното съдържание често беше обединено за масова аудитория, насърчавайки развитието (доброволно или случайно) на общ набор от споделени факти. Дигиталното разпространение също има тенденция да предпочита популярността, ангажираността и „споделянето“ пред експертността и точността.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Гледните точки на публиката за фалшивите новини

За да имаме по-добра представа за гледните точки на аудиторията относно фалшивите новини в тази променяща се медийна среда, повдигнахме въпроса в 8 фокус групи, проведени в Съединените щати, Обединеното кралство, Испания и Финландия. От решаващо значение е да се подчертае, че терминът „фалшиви новини“ предизвика по-голяма дискусия в Обединеното кралство и особено в Съединените щати, отколкото в Испания и Финландия.

„Фалшиви новини“ – новини, свързани с дезинформация от различни източници, включително журналисти. Отличава се от новините основно по степен. Също така признат за въоръжен от критиците на новинарски медии и платформени компании.
Новини – Свързани с професионално произведена информация, която е точна, навременна, уместна, ясно съобщена и честна. Често няма ясно съгласие къде да се тегли границата между фалшиви новини и новини.

Тези последни категории се разглеждат като различни от журналистиката като цяло главно по степен; за публиката разликата между фалшивите новини и истинските новини не е абсолютна, а постепенна. Основните категории в популярните разбирания за фалшивите новини: сатира, лоша журналистика, пропаганда, някаква реклама, фалшиви новини.толкова, ако не и повече, отколкото по-качествена информация.Намерението на създателя е по-малко релевантно от факта на вредата – коварната вреда е фактът,

че разпространението на фалшива информация дискредитира източниците на относително точна и достоверна информация, независимо от това какво е предназначено да постигне конкретна „фалшива новина“. Отбелязани са три последващи вреди: първо, проблемът с нарастващата фрагментация и политизацията; второ, популяризирането на „безопасни новини“ за сметка на трудни или предизвикателни новинарски истории; трето, необходимостта от надеждни източници, които да разпределят непрекъснато намаляващи ресурси за развенчаване на неточна информация (което води както финансови, така и репутационни разходи). Хората ретуитват или споделят статия въз основа на нейното заглавие и без изобщо да са щракнали върху – и следователно без изобщо да са я чели. Това позволява дезинформацията да бъде видяна, приета и популяризирана точно толкова, ако не и повече, отколкото информацията с по-високо качество.

Първо – хората виждат разликата между фалшивите новини и истинските новини като една от степента

Според отговорите на фокус групите „фалшивите новини могат д се разглеждат като широка и разнообразна категория и такава, която е отделена от другите форми на новини основно по степен“. Освен това респондентите казват, че несъответствието между фалшивите новини и истинските не е „черно-бяло“ и че фалшивите новини не са проблем, който съществува от няколко години, а по-скоро „вековен проблем“. Освен това респондентите предложиха голямо .разнообразие от дефиниции на фалшиви новини

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Едно от дефинициите беше, че фалшивите новини са „новини, които нямат фактологична основа и са оцветени, наклонени, пристрастни“.

Участниците направиха разлика между „източни сигнали“ и „социални сигнали“. Изходните сигнали са марки, на които участниците имат доверие, докато социалните знаци са хора, на които участниците имат доверие. Респондентите казаха, че когато проверяват информацията, разчитат на семейството, приятелите и собствените си изследвания.

Второ – основните форми на фалшиви новини, които хората идентифицират, са лошата журналистика, политическата пропаганда и някои форми на реклама

Примерите, дадени от участниците във фокус групата, бяха много по-фокусирани върху личното им мнение за това какво всъщност представляват фалшивите новини, отколкото върху действителната дефиниция на самия термин. Техните примери бяха насочени към неспособна или пристрастна журналистика, използване на медии за пропагандни цели, съдържание, използвано в маркетинга и рекламата, докато много малко от участниците говориха за измислено съдържание, което се представя като новина. Това показва, че хората са склонни да гледат на проблема с фалшивите новини от по-широка гледна точка, което неизбежно води до етикетиране на определени лица на властови позиции като виновни.

Журналистиката в основата си е благороден занаят, който стои на стълбовете на етиката и безпристрастното отчитане. Въпреки това, според мненията на участниците, работата на определени категории журналистика дерайлира цялата журналистическа индустрия поради сензационния си тон на репортаж и липса на достоверност по отношение на предоставянето на фактологични новини. Освен това друг социален фактор, критикуван от участниците във връзка с фалшиви новини, е политиката. Участниците твърдят, че политиците манипулират новинарските издания, като целенасочено им подават ненадеждна информация, което от своя страна предизвиква ефект на доминото от пропагандата, която се докладва като фактическа и неоспорима истина.
Освен това участниците във фокус групата най-вече са съгласни с мнението, че заглавията с кликбейт и онлайн рекламите са предназначени целенасочено да подвеждат читателите да отварят уебсайтове, които имат дневен ред. Тези уебсайтове варират от просто рекламно пространство за този, който е платил за него, чак до конкретни лица, които провеждат кампании и разпространяват идеи, които иначе не могат да получат много внимание в масовите медии.Сатирата обаче, като пример за целенасочено подвеждащо съдържание, не се счита за фалшива новина. Причината сатирата да бъде „освободена“ от това обозначение се крие във факта, че всяко сатирично съдържание има основен тон, който ясно показва естеството на съдържанието и предотвратява злоупотребата му интерпретация като фактическа.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Трето – хората свързват издатели, платформи и политици с фалшиви новини, но също така виждат надеждни новинарски издания като потенциален коректив

Повечето хора биха се съгласили, че терминът фалшиви новини се е появил и съществува поради липса на вяра в тези, които съобщават новините, и тези, за които новините всъщност говорят. Когато обществеността има аргументи да се противопостави и да не е съгласна с медиите и политиците, е неизбежно понякога дори фактическите новини да бъдат етикетирани като фалшиви. Това обаче се случва поради огромния брой новинарски издания, които съществуват в днешно време и един от тези издания винаги е длъжен да се радва на по-голямо доверие от страна на обществеността от другите.

Освен това хората постоянно са бомбардирани с онлайн новини. Този тип новини просто са твърде трудни за поддържане по отношение на достоверността, тъй като всеки отделен потребител на социални медии е в състояние да внесе съдържание на различни платформи, които позволяват на това съдържание да се разпространява като горски пожар. Много е трудно да се разпознае кое съдържание е надеждно в такова море от източници, които имат много малко филтри, които вършат работата на редактора в действително новинарско издание.
Четвърто – Хората са наясно с дискусията за фалшиви новини и виждат термина „фалшиви новини“ отчасти като политизирана модна дума

Участниците в проучването показаха много високо ниво на информираност по отношение на проблема с фалшивите новини и всички възможни последици, които биха могли да възникнат от тяхното погрешно тълкуване. Те признаха, че основният проблем с фалшивите новини е фактът, че самият термин се използва от определени лица на властови позиции, за да дискредитират своите опоненти и да предизвикат недоверие и хаос в общественото мнение. Етикетирането на нещо като фалшива новина, без действително потвърждение, в свят, където информацията се разпространява невероятно бързо, е много мощно оръжие в арсенала на политик за събаряне на тяхната опозиция в очите на обществото.

Контекстът с ниско доверие на фалшивите новини – Дискусия

Според данните може да се констатира, че хората са загубили доверие в истинността на новините, които консумират. Това не е странно, защото има хиперинфлация на информация, която е пристрастна, неуместна и понякога дори опасна в онлайн пространството. Ако с едно щракване отидете на онлайн адреса, към който сочат, техните данни и поверителност могат да бъдат компрометирани и използвани за вредни цели. Гражданите на САЩ и Обединеното кралство показаха по-ниско ниво на доверие в новините, които консумират, отколкото гражданите на европейски страни, като Испания и Финландия. Разликата обаче е лека и следователно тенденцията е същата, но с незначителни .вариации

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Освен това разпитаните твърдят, че липсва доверие към старите медии и институции. В някои случаи това може да доведе до потенциални заплахи за сигурността. Едната страна на монетата е, че човек има високо ниво на критично мислене и не вярва на всичко, което чете в интернет. И все пак, напълно противоположната ситуация е, че човек не се доверява на официални институции и съответната информация, представена от служители на закона, учени или хора, назначени на жизненоважни позиции в обществото. Следователно терминът „фалшиви новини“ започна да се използва твърде много и без основателни причини. Някои хора дори не разбират правилно термина. Според субективното им мнение може да се използва за всичко, което смятат за невярно. В широкия възглед една среда оказва силно влияние върху неговото или нейното мнение, гледната точка за света и отношението към съдържанието, свързано с „фалшиви новини“. Като цяло доверието е свързано с изграждането на репутация, която може да рухне за една секунда.

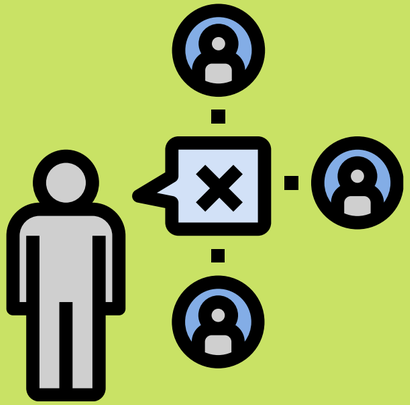

Препратки:

Newslit website, https://newslit.org/tips-tools/did-you-know-negative-light/ (accessed on 11 April)
R. K. Nielsen and L. Graves, “News you don’t believe”: Audience perspectives on fake news, Reuters Institute for the Study of Journalism, 2017.
A. Bovet and H. A. Makse, Influence of fake news in Twitter during the 2016 US presidential election, Nat. Commun. 10, 7 (2019). https://doi.org/10.1038/s41467-018-07761-2
https://law.yale.edu/sites/default/files/area/center/isp/documents/fiгhting_fake_news_-_workshop_report.pdf

Световен ден на свободата на словото

Трети май е известен като Световен ден на свободата на печата. Но нека бъдем истински, наистина ли са безплатни? Как се отнасят към журналистите? Могат ли те свободно да разследват и обективно да ни информират за новите събития в околността и света?

Както споменахме в една от предишните ни статии, Балканите са много бурен регион с много падения. Въпреки че свободата на печата на Балканите е гарантирана, този регион изостава от другите европейски страни, според Индекса на свободата на печата. Босна и Херцеговина е поставена на 58-а позиция, Албания на 84-та, Северна Македония на 92-ра позиция, Сърбия е на 93-та, а Черна гора е на 154-та позиция.

Authors: Ajla Aljovićć
BRAVO BiH

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Често ставаме свидетели на нападения, тормоз и малтретиране на журналистки (както и на мъже). Примери са Оливера Лакич, Живана Шушак Живкович, Дашко Милинович и много други. Медийните организации на гражданското общество в Босна и Херцеговина (БиХ) са много загрижени за политическото влияние върху медиите в страната. Free Media Help Line, програма за безплатна правна помощ, предоставена от Асоциацията на журналистите в БиХ, регистрира 45 случая за нарушаване на правата на журналистите през 2018 г. Пет от тях са брутални физически нападения, включително един опит за убийство. Сред другите нарушения най-чести бяха политическият натиск и заплахите.

Според проучване на Медиацентър Сараево, поради спада в рекламните приходи, медиите в БиХ все повече се привързват към публичните финанси. Субсидиите и субсидиите се отпускат на медиите по непрозрачен начин, докато приходите от реклама от публични компании се експлоатират за политически интереси.

Собствеността на медиите остава недостатъчно регулирана: няма закон, ограничаващ концентрацията на собственост в медиите от 2006 г. и няма информация за възможни политически влияния до широката общественост.

Поляризираният политически климат, белязан от постоянни словесни атаки и националистическа реторика, създаде враждебна среда за свободата на печата. Редакционните политики, отразяващи етническите разделения и езика на омразата, са все по-очевидни. Журналистите са атакувани заради етническия си произход и за това, което пишат, особено за миграцията. Исковете за клевета от политици често служат за сплашване на журналистите и ги възпират да продължават работата си. Продължава манипулирането на медиите за политически цели, особено в рамките на обществените медии, но също и в частните медии (и в частност онлайн медиите). Въпреки че прилагането на законите за клевета напредва, те все още имат ефект на автоцензура върху журналистите. Независимо от това, разследващата журналистика играе сериозна роля в обществото и редица други онлайн медии разкриха значителни случаи на корупция. И все пак нито едно законодателство не е подобрило общата среда за журналистите, не е обнародван закон за онлайн медиите и не е постигнат напредък по отношение на прозрачността на собствеността върху медиите. Пандемията Covid-19 подкопа и застраши свободата на печата през 2020 г. Правителството проведе пресконференции без журналисти да присъстват физически, а служителите избягваха да отговарят на критични въпроси относно уместността на мерките на правителството. Някои власти и държавни институции пряко възпрепятстваха работата на журналистите, а в някои случаи дори обвиняваха журналистите в „неточни и злонамерени репортажи“.

Като се има предвид това, ние искаме да предупредим за важността на правдивите медийни репортажи, без политически натиск, който често води до някои политически игри и фалшиви новини. Фалшивите новини – новинарски статии, които са умишлено и доказуемо фалшиви, предназначени да контролират възприятията на хората за реалността – са свикнали да влияят върху политиката и да насърчават рекламата. Но това също се превърна в начин за разпалване и засилване на социалните конфликти. Неверни истории, които умишлено подвеждат читателите, предизвикват нарастващо недоверие сред хората. В някои случаи това недоверие води до неучтивост, протест срещу въображаеми събития или насилие. Време е това да се спре и да се позволи на журналистите и другите служители на пресата да си вършат работата правилно, искрено, без натиск и обективно.

Свободата на печата е в основата на много други основни човешки права, включително икономически, социални и културни права. Свободните медии могат да призовават за отчетност – повишаването на осведомеността за яснотата обезкуражава корупцията и нарушенията на правата на човека. Проблемите на маргинализираните групи и малцинствата могат да бъдат чути. Точната информация и свободните медии са ключът към обществения дискурс: те формират общи ценности и влияят върху политиките на местно, държавно и международно ниво. Свободата на медиите не се ограничава само до разследваща журналистика – тя включва и сатирични текстове, колони и редакционни статии.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DID YOU KNOW?

„Репортери без граници изготвят индекса ежегодно от 2002 г. и нивата на свобода на печата се изчисляват чрез набор от показатели като медийна независимост, прозрачност и медийната среда като цяло“.

Източник: Statista, 2021

Джордж Оруел - предсказател или просто обикновен писател с бурно въображение/1984 на Джордж Оруел като вечен сценарий

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Основната цел на тази статия е да разкрие воала на творчеството на Джордж Оруел в поставянето на неизтекъл и вечен образ, прикрепен към романа „Деветнадесет осемдесет и четири“, който съвпада със сценарии за политически и фалшиви новини, чието възникване датира от преди по-малко от петдесет или шестдесет десетилетия , но по такъв начин как тези образи се преработват, възпроизвеждат и свързват с подобни ситуации, политически инциденти и сценарии както през 20-ти, така и през 21-ви век. Ще се опитаме да анализираме критично действията на героите и цитатите от романа, подчертавайки политическите образи, фалшивите новини и техните инсинуации, които писателят показва не само за критика на политическите системи и режими по това време, но и за предвиждане на бъдещето на своите читатели, което ще стане свидетел на повторение на същите сценарии.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Статията ще се опита да докаже как образите, появили се в романа на Оруел, ще останат като огледало на възобновяеми инциденти, докато мръсните игри в политиката никога няма да приключат или премахнат. И накрая, статията завършва с това политическата идеология и сценарии в „Деветнадесет и осемдесет и четири“ на Оруел, подобни на подобни сценарии и инциденти, в допълнение към вечните качества на неговите произведения, които все още са привлекателни за читателите от различни поколения и различни култури. За тези, които все още не са чели книгата, нека представим накратко романа 1984. Това произведение е антиутопична измислица, която разказва за дистопично футуристично общество през 1984 г., по време на което Великобритания се трансформира в „супердържава” и е наречена „Океания” на името на глобална война. Елементите на войната и футуризма са решаваща тема, която Оруел взема предвид през 1984 г. Океания се управлява от тоталитарно правителство, наречено „Партията“ и затова лидерът на партията е Големият брат, който се радва на интензивен култ към личността, но може дори да не съществува. Правителството има четири министерства; Министерството на мира се занимава с войната, Министерството на истината с лъжите, Министерството на любовта с изтезанията и следователно Министерството на изобилието с гладуването. Всички работни места в страната са под контрола на тези четири министерства. Страната, която се състои от висши партийни лидери, партийни членове и следователно пролетариат, се държи най-малко под контрол. Освен това членовете на партията са държавни служители и следователно пролетариатът представлява категория, освободена от подкрепа и надзор.

Звучи познато (The Party – SDx, SBx, HDx; Big Brother – MD, BI, DČ...) *и силно свързано с Босна и Херцеговина? Да, знаем...*

Как можем да свържем тази книга с проекта SLAM, *неговите цели и фалшиви новини? Прочетете внимателно следващите параграфи.*

Винаги очите те наблюдават и гласът те обгръща. Спящ или буден, на закрито или навън, във ваната или леглото - няма измъкване. Нищо не беше твое, освен няколкото кубически сантиметра в черепа ти. / Хората ще вярват на това, което медиите им казват, че вярват.

В 19884 животът на героите е изцяло контролиран от правителствени сили и вярвания. Този контрол се простира дори до най-важните частни кътчета на индивида. Оруел изобразява мрачен и антиутопичен свят, толкова лишен от индивидуалност и уединение, че „нищо [не е] ваше собствено, освен няколкото кубически сантиметра вътре в черепа ви“. Той използва цветни изображения, за да предаде негативните и задушаващи ефекти от такъв свят върху „безцветните, смачкани“ жертви на неговия режим. Индивидите не могат да измерят отворен, свободен и автентичен живот, защото партията изисква абсолютна лоялност и абсолютен контрол над своите поданици. Партията дори изисква еднообразие на мисълта и пълен контрол дори над най-важните интимни и лични кътчета на индивидуалността, ума.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Решението на Уинстън да запише личните си мисли в дневник подчертава елементарната човешка нужда от свобода на мисълта, защото това е единственото средство, на което той разполага, за да „продължи човешкото наследство“. Дори младежите се използват като оръжие за нахлуване в личния живот на родителите им. Те са активно насърчавани да наблюдават действията на родителите си и да ги предадат. Океания на Оруел може да е свят, през който „[е] почти нормално хората над тридесет години да се страхуват от собствените си деца“.

Книгата на Оруел завършва с главния герой Уинстън, който напълно приема управлението на партията, напълно участва в ритуалната Двуминутна омраза и вярва, че две плюс две е равно на пет. В днешно време ние изглеждаме като Уинстън, но по-важното е, че Big Tech изглежда се държи точно като партито. Как е това? Е, ние приемаме бисквитките на всеки отделен уебсайт и онлайн медия, ние се съгласяваме с Условията за поверителност на всяко едно инсталирано приложение, без дори да го четем (да, можете да свържете това с Бил Гейтс, чипиране, ваксини и 5G също), вярваме на новините във Facebook и коментарите за тези статии, вярваме в някои „шокиращи, невероятни, СНИМКИ+ВИДЕО“ публикации в Instagram.

Както беше споменато в една от предишните статии и според проучване на Mediacentar Sarajevo, поради спада в рекламните приходи, медиите в БиХ все повече се влагат в публичните финанси.

Субсидиите и субсидиите се отпускат на медиите по непрозрачен начин, докато приходите от реклама от публични компании се експлоатират за политически интереси.

Собствеността на медиите остава недостатъчно регулирана: няма закон, ограничаващ концентрацията на собственост в медиите от 2006 г. и няма информация за възможни политически влияния за широката общественост.

Какво означава това? Това означава, че някои известни и достоверни медии в Босна и Херцеговина са в услуга на няколко най-силни политически партии и журналистите трябва да публикуват новини, които са разрешени от техните политически шефове. Вярваме на тези известни медии, защото името им е достоверно, те имат най-добрия статус, но наистина ли са надеждни? Мисля, че цитатите на Оруел „Хората ще вярват на това, което медиите им казват, че вярват.“, „Хората няма да се бунтуват. Те няма да вдигнат поглед от екраните си достатъчно дълго, за да забележат какво се случва." са верни в този случай.

Това, което намирам за обезсърчаващо е, че има няколко прости неща, които се препоръчват за продължителен период от време, които биха могли, ако не решат въпроса изцяло, поне да помогнат значително:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Добавете предупредително съобщение – Компаниите за социални медии се опитаха да премахнат всяка точка на триене за потребителите, за да увеличат максимално количеството комуникация и ангажираност на своите платформи. Но какво ще стане, ако предприемат специален подход? Ами ако, когато потребител е наблизо да публикува или туитне нещо подстрекаващо, компаниите в социалните медии прекъснат с изскачащо съобщение, което казва нещо от рода на: „Сигурни ли сте?“ Instagram внедри нещо подобно през 2019 г., за да ограничи вредните реактивни комуникации. Въпреки че този подход няма да попречи на всички да публикуват скандално съдържание, той ще принуди много хора да направят пауза и да помислят, преди да го направим.

Спрете да показвате предложени публикации или видеоклипове, за да накарате потребителите да превъртат/преглеждат дори след като са видели всичко, което хората, които следват, са публикували – YouTube стартира AutoPlay през 2015 г., като обслужва своите зрители поредица от непрекъснато възпроизвеждащи се предложени видеоклипове. Тази функция по същество се взема предвид, тъй като е основният двигател за разпространение на най-доброто съдържание. Instagram, който досега се съпротивляваше, промени политиката си през август 2019 г. и започна да включва предложени публикации в емисиите на потребителите.

Агресивно се борете за факти – Когато някой напише, че „две плюс две е равно на пет“, направете мисията си да спрете минимум да разпространявате лъжата, независимо колко вълнуващо е за потребителите ви. Това може да е невероятно трудна и сигурна безкрайна битка. Ще се правят грешки. Но те си заслужават. Усилията досега са твърде плахи; инвестициите в стабилни екипи и процеси за проверка на фактите трябва да се увеличат драстично. Изследователите все още са разделени по въпроса дали поставянето на предупредителни съобщения до фалшива информация е ефективно за ограничаване на споделянето ѝ. Някои стигнаха до заключението, че това може да направи потребителите по-малко склонни да споделят; други не са забелязали въздействие. Но си струва да опитате.

Безмилостно идентифицирайте и пакетирайте акаунти, страници и форуми, които насърчават омразата – Проучване за последствията от забраната на две общности на омраза от Reddit през 2015 г. показа, че „чрез затварянето на тези ехо камери на омразата, Reddit кара хората, участващи или напуснете местоположението или драматично промените езиковото си поведение." С други думи, степента на омраза намаля напълно, дори когато еквивалентни потребители продължиха да използват Reddit и се присъединиха към други форуми.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Всички тези решения се свеждат до една лесна идея: един много ориентиран към човека бизнес – такъв, който желае да подобри човечеството – трябва да подкрепя силните страни на своите потребители, вместо да използва нашите слабости. Въпреки че днешният ни свят може да прилича на хиляда деветдесет и осемдесет и четири, все още има време да запишем специален край.

Не виждате ли, че цялата цел на Новоговор е да стесни обхвата на мисли? В крайна сметка ще направим мисловното престъпление буквално невъзможно, защото няма да има думи, с които да го изразим.

Страшно е как в 1988 Партията използва новоговор, за да премахне смисъла от езика, което прави невъзможно хората да притежават определени мисли. Намаляването на количеството думи, достъпни за хората, им пречи да имат правилни чувства и концепции и прави планетата по-трудна за обработка и разбиране. Когато езикът загуби смисъла си („войната е мир, свободата е робство, невежеството е сила“), Партията е на върха на нещата, които се считат за реалност. Фактите и независимите мисли вече не съществуват:

До 2050 г. — вероятно по-рано — всички реални знания за Oldspeak ще изчезнат. цялата литература от миналото ще бъде унищожена. Чосър, Шекспир, Милтън, Байрън – те ще съществуват само във версии на новоговор, не просто ще се превърнат в нещо различно, но всъщност ще противоречат на това, което биха искали да бъдат. Дори литературата на Партията ще се промени. Дори лозунгите ще се променят. Как може да имаш лозунг като Свободата е робство, когато концепцията за свобода е премахната? Целият климат на мисълта ще бъде различен. Всъщност няма да има мисъл, каквато я познаваме сега.

По време на подготовката на тази статия направихме качествено проучване и сравнихме няколко статии, публикувани в Интернет. Виждаме, че много медии използват думи като „шокиращи, страшни и ексклузивни новини”, „СНИМКА+ВИДЕО” и след това има макс. 10 прости изречения, които се опитват да докажат нещо, което по-късно се оказва фалшива новина. Например, хвърлете един поглед към тази статия, която използва заглавие на примамка за кликване, закачливи снимки и гореспоменатите думи: https://www.mojevrijeme.hr/magazin/2018/11/sokantna-vijest- koju-morate-znati-o-ovim- migrantima/.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Тази статия е страхотна, подробна и нейните автори свършиха чудесна работа в разследването на истинската истина. Има обаче статия, в която се казва, че мигрантите приготвят патици за храна на река Уна и че местните жители са шокирани. Тази статия е споделена във Facebook от BHnovosti и когато се опитате да я отворите и прочетете, не можете : (https://novosti-tv.net/2018/07/05/sokantno-migranti-rostiljaju- patke-na- uni-biscani-zgrozeni/).
Това, което е по-„шокиращо“ тук е, че хората вярват във втората статия, смятат, че е реалност, избират да обобщават и вярват на фалшиви видеоклипове и снимки.

Нашият собствен език става все по-редуциран и опростен, в резултат на ограниченията на характера на социалните медии и използването на хештагове за извеждане и популяризиране на закачливи, лесни за разбиране идеи, събития и тенденции. На тези платформи нюансът не се възнаграждава. И позволявайки на всяко мнение (без значение колко е ръба) да се изисква от външния вид, социалните мрежи ни затрудниха да схванем нашата реалност.

Възходът на „алтернативните факти“ увеличи продажбите на дистопичния роман на Джордж Оруел 1984 г., докато хората се борят срещу истината за дистопията на Големия брат.

Фактите са неоспорими истини. Фактите не са субективни, измерими или подлежащи на обсъждане. Речникът на Merriam-Webster дефинира „фактите“ по следния начин: „Факт може да бъде част от данни, представени като обективна реалност.“

Така че, когато Келиан Конуей се опита да притисне разказа, че лъжите могат да бъдат наречени „алтернативни факти“, хората разбираемо бяха разтревожени.

Правят се паралели между изявлението на Конуей и романа на Джордж Оруел 1984, по време на който „алтернативни факти“ – наричани там „неистини“ и „двойни думи“ – се използват от авторитарно правителство в опит да регулира разказа за реалността на своите хора.

Ако има някаква отлична новина, която да се изисква далеч от коментарите на Конуей, това е, че тези паралели всъщност са накарали много търсещи истината да изберат важния роман на Оруел, за да осъзнаят някаква перспектива. The Washington Post е един от многото магазини, които сега съобщават, че дълготрайната класика се е издигнала до най-високите 5 на Amazon.com.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Статията на Forbes „Както Оруел 1984 навършва 70 години, предсказва голяма част от днешното общество за наблюдение“ от 2019 г., се казва следното: „Прочутият роман на Джордж Оруел 1984 навършва 70 години следващия месец. Поглеждайки назад към неговите прогнози и състоянието на света днес , доколко се оправи в своите прогнози за дистопично състояние на наблюдение, при което всяка дума се наблюдава, неприемливата реч се изтрива, историята се пренаписва или изтрива изцяло и хората могат да станат „неличности“ за поддържане на възгледи, които не се харесват на управляващите? Предсказанията на Оруел бяха плашещо точни.

„През 1984 г. държавата определя какво представлява приемливата реч за поддържане на реда в обществото.

„През 2019 г. малък брой частни компании в Силиконовата долина и техните ръководители притежават абсолютна власт над това, което ни е разрешено да виждаме и казваме онлайн.

„През 1984 г. имаше само няколко държави, към които принадлежаха повечето от гражданите на света.

„През 2019 г. има само няколко империи на социалните медии, към които принадлежат повечето от световните нетизини.

„През 1984 г. държавата провеждаше наблюдение и цензурира речта.

„През 2019 г. компаниите за социални медии разполагат огромни армии от човешки и алгоритмични модератори, които наблюдават своите потребители 24/7, маркират тези, които извършват престъпления с мисъл и изтриват нарушенията им от съществуването. същите частни фирми, без никаква намеса или дори в противоречие с волята на държавата и без право на обжалване“.

1. Даяна Али; 2020 г.; Природата на революцията в „Животнинска ферма“ на Джордж Оруел; The Journal of Theological Studies.

2. Мегна Чакрабарти; 06 юни 2019 г.; '1984' През 2019 г.: Класиката на Джордж Оруел се оправи; уебсайт на Wbur.org; Достъп на 25 април 2021 г. (https://www.wbur.org/onpoint/2019/06/06/george-orwell-1984- technology-government-surveillance)

3. Мохамад Ал-Субайхи и Ханита Исмаил; 2020 г.; Оруел 1984 и концепцията за безсилие; Международно списание за английска литература и социални науки. 5. 289-297. 10.22161/ijels.51.48.

4. Мохамед Амир и Амир Алблоли и Мохамед Хизабр Алхусами; 2020 г.; Фермата за животни на Джордж Оруел и 1984 като вечни сценарии: политическа гледна точка.

5. Мохамед Ариф и Хумайра Ахмад и Бахт Рахман; 2018 г.; Демонтаж на паноптиконичния режим: Изследване на Оруел 1984

6. Томас Кушман и Джон Родън; 2004 г.; Джордж Оруел: През двадесет и първи век; Боулдър: Издатели на Paradigm.

7. Зейнепнур Болулу и войнишка война; 2018 г.; Елементи на война и футуризъм в „1984“ от Джордж Оруел

Фалшиви новини - дефиниции и характеристики

Authors: Natalia Vuković, Ajla Aljović, & Sara Međić
BRAVO BiH

Фалшиви новини - определение

„Последните политически събития – по-специално противоречивият референдум за Брекзит в Обединеното кралство и малката победа на Доналд Тръмп на президентските избори в САЩ през 2016 г. – доведоха до вълна от интерес към феномена „фалшиви новини“, за който се смята, че изигра значителна роля за оформянето на резултата и от двете политически надпревари.”[1]

Ако искаме да разберем отличителните аспекти на неотдавнашната атака на изфабрикувана и подвеждаща информация, която се представя като новина, първо трябва да разберем някои от основните епистемически функции на новините. Акцентът е върху тяхната надеждност като източник на фактическа информация за потребителя. Потребителите на новинарски медии са получатели на специализирана форма на свидетелство и се разбира, че потребителите на новини също имат епистемични задължения.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Предполага се, че компетентните читатели могат да разграничат фактическите доклади и мненията и ще използват същите основни методи за скрининг (например за грешки и несъответствия), които биха използвали, когато оценяват показанията на доверен и компетентен събеседник. Наивното приемане на доклади без допълнителен анализ е опасно, доверието в предполагаемите епистемични органи по необходимост е временно и основните критични въпроси – относно достоверността на източника, неговата надеждност, мотиви, интереси, последователност и опит – никога не трябва да бъдат напълно потискани.

Новинарски медии – служещи като източник на голяма част от това, което приемаме, че знаем. Без да разчитаме на подбрани новинарски репортажи, щяхме да знаем много малко за това какво се случва в други страни, за света на политиката или дори за последните спортни резултати. Разбира се, съобщаването на достоверна информация не е единствената им социална функция, защото дори потребителите не винаги се обръщат към новините само за знания и информация, но също и за забавление и развлечение. Най-важната епистемична функция на новините е да ни предоставят надеждна фактологична информация.

„В допълнение към придобиването на конкретни убеждения чрез приемане на съответните новинарски репортажи, ние също разчитаме на медиите за цялостно отразяване. Ако епистемичното покритие на нашата среда е недостатъчно, ние вече няма да бъдем надеждно информирани за значителни промени в света около нас и каквото и знание да е било придобито в началния момент на формиране на вярванията, постепенно ще се разруши. “[2]

По този начин новините ни осигуряват епистемично покритие, което от своя страна защитава съществуващите знания, като ни държи в крак с промените в света.

Традиционно новините се представят във фиксирана и обобщена форма като новинарски бюлетин с определена продължителност или вестникарско издание с определен брой страници. Това налага не само труден редакционен избор какво да включи и какво да изпусне, но също така предполага познаване на целевата аудитория – тъй като по очевидни търговски причини подборът на теми трябва да има достатъчно широка привлекателност. Потребителят от своя страна може да заключи от подбора на статии от новинарски сегменти от какво се интересуват другите хора в тяхната общност. Както казва журналистът Стефан Шулц: „Вестниците информират хората за това каква информация търсят другите хора, когато пожелаят да научим за света.”[3]

Исторически погледнато, вестникарската индустрия не е била чужда на пристрастия, изкривявания, манипулации и откровени измислици. Както казва Робърт Лав: „В първите дни на американската журналистика вестниците търгуваха с умишлени, забавни измами“. „Съвсем наскоро CNN и The NEW York Times бяха използвани от американската армия като неписани съзаговорници в разпространението на фалшива информация, тактика, известна като психологически операции““, в навечерието на инвазията в Ирак. Фалшифицирането на новинарски истории съществува от дълго време и всяка итерация на технологичния напредък отприщи нови възможности за измама и измислица. „[4]

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

„Файкери“ обикновено използваха уважаван член на общността като лекар, зъболекар, архитект или друг професионалист или бизнесмен, който срещу пари щеше да потвърди историята на всеки репортер, когото местният вестник можеше да изпрати да разследва на добро. fides. „„Фалшивите новини“ тогава включваха измама не само на потребителя, но и на посредника: редакторът на местния вестник, който „сега постоянно нащрек за фалшиви истории, често е измамен и изпраща на репортерите на собствения си вестник, за да разследва въпроса“, само за да може местният репортер да се натъкне на подсадения доклад. Както казва историкът на изкуството Марк Джоунс с известна хипербола: „Всяко общество, всяко поколение фалшифицира това, което най-много желае. „Фалшивите новини обикновено имитират „изгледа и усещането“ на основните източници, за да съберат доверие и за някои потребители изглежда, че фалшивите новини затрупват традиционните новинарски източници, дори подкопавайки претенцията на последните за авторитетност. Това изглежда е явната цел всеки път, когато Доналд Тръмп използва акаунта си в Twitter, за да осъди критична новинарска история като, в запазената си марка с главни букви, „ФАЛШИВИ НОВИНИ““, което той направи общо 73 пъти между 10 декември 2016 г. Само на 24 юли 2017 г. През повечето време етикетът се прилага не към конкретни, а безразборно към новинарски организации като CNN, MSNBC или The New York Times.

Мнението, че фалшивите новини могат да бъдат ефективен инструмент за насърчаване на медийната грамотност, вече не е запазено за сложни и в крайна сметка самокритични медийни формати, които имат за цел да образоват своите зрители. Вместо това, той започна да се свързва с източници, които разпространяват лъжи, като манипулират емоциите на своите потребители и се докосват до дълбоко поддържани партийни вярвания.

[1] Гелферт, А., Фалшиви новини: Определение

[2] Godler Y, Reich Z, Miller B. Социалната епистемология като нова парадигма за журналистика и медийни изследвания. Нови медии и общество. 2020;22(2):213-229. doi:10.1177/1461444819856922

[3] Гелферт, А., Фалшиви новини: Определение

[4] Гелферт, А., Фалшиви новини: Определение

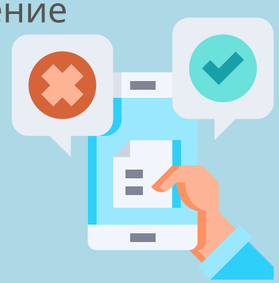

Проучване на скорошните характеристики на „фалшиви новини“

Понятието фалшиви новини се дефинира и характеризира по различни начини, както поради политически проблеми, така и поради други различни сфери на живота. Според Лилекер „фалшивите новини“ са „всеобхватен термин с множество дефиниции“. Речникът на Cambridge Dictionary дефинира „фалшиви новини“ като: „фалшиви истории, които изглеждат новини, разпространявани в интернет или използващи други медии, обикновено създадени, за да повлияят на политическите възгледи или като шега.“[1] Друго определение казва, че фалшивите новини са фалшиви новини. фалшива или намекваща статистика, предлагана като информация. Често има за цел да намали популярността на някого или юридическо лице, или да създаде богатство чрез приходи от реклама.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Медийният учен Нолан Хигдън описва фалшивите новини като „фалшиви или измамни материали, предлагани като информация и комуникирани в кодеци, обхващащи устна, писмена, печатна, електронна и виртуална комуникация“. Както е дефинирано от Dictionary.com, фалшивите новини са „фалшиви новини, често със сензационен характер, създадени, за да бъдат широко споделяни или разпространявани с цел генериране на приходи, или популяризиране или дискредитиране на обществена личност, политическо движение, компания и т.н. ” или „фалшиви новинарски истории, често със сензационен характер, създадени да бъдат широко споделяни или разпространявани с цел генериране на приходи или популяризиране или дискредитиране на обществена фигура, политическо движение, компания и т.н.“[2] Други може да посочат „фалшиви“. новини“ към думи като „измама“, „клюка“, „слух“, „измама“, „измама“, „измама“.

Веднъж често срещано в печатните издания, превъзходството на фалшивите новини се ускори с възходящата тласък на социалните медии, по-специално фейсбук News Feed. Политическата поляризация, политиката след факти, пристрастията към утвърждаването и алгоритмите на социалните медии бяха замесени в разгръщането на фалшива информация. От време на време се генерира и разпространява чрез антагонистични отвъдморски участници, особено чрез избори. Използването на анонимно хоствани уебсайтове с фалшиви новини затруднява преследването на ползите от фалшиви новини за клевета. В няколко определения фалшивите новини включват сатирични статии, тълкувани погрешно като истински, и статии, които използват сензационни или примамващи заглавия, които не се поддържат в текста.

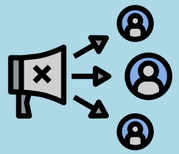

Най-общо казано, фалшивите новини имат три характеристики:

– Неточност по отношение на фактите
– Оптимизация за споделяне
– Основната цел е да обвиете или закопчаете с емоции; хранейки се с предразсъдъци или пристрастия.

Една новинарска статия не е фалшива, защото е груба или неподходяща. Новинарска статия, която оспорва вашите вярвания или ценности, не е фалшива новина. Новинарска статия, която е отхвърлена от управляващите, също не прави тази история фалшива новинарска статия. Какво друго не е фалшива новина? Сатирата, честните грешки в репортажа, журналистиката, която не харесвате, не са фалшиви новини.

Фалшивите новини са истории, които са изключително ненадеждни, фалшиви, фалшиви, истории, които са измислени и не съдържат устойчиви източници или цитати. Видовете фалшиви новини са дезинформация и дезинформация. Според онлайн речника Merriam Webster и уебсайта на библиотеката на Университета на Мичиган, дезинформацията е „фалшива или неточна информация, която е създадена или разпространявана по погрешка или неволно; целта не е да се заблуждава“, докато дезинформацията е „невярна информация, която е съзнателно създадена и разпространявана с цел въздействие върху общественото мнение или замъгляване на истината“.[3]

[1] Cambridge Dictionary, https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/fake-news (Accessed on 27 March 2021)
[2] Dictionary.com, https://www.dictionary.com/browse/fake-news (Accessed on 27 March 2021)
[3] University of Michigan Library Research Guides, https://uides.lib.umich.edu/fakenews (Accessed on 27 March 2021)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Фалшиви новини: Условно определение

Точно както дезинформацията е вид информация, фалшивите новини са, в смисъл, който трябва да бъде изложен, форма на новини. Това твърдение в никакъв случай не е безспорно, тъй като може да изглежда, че създава фалшива еквивалентност между епистемически „висококачествени“ и „нискокачествени“ субекти, така да се каже. Самото предположение, че дезинформацията е вид информация, беше посрещнато със силна критика.

Перспективата има значение. За получателя на дезинформация или за някой, който се сблъсква с фалшиви новини, няма голяма полза да им се каже, че трябва да приемат това, което им се казва само ако в действителност отговаря на необходимите критерии за достоверност и истинност. Следователно, вграждането на истина и достоверност в самите дефиниции на „информация“ и „новини“ – с други думи, превръщайки ги в термини за успех – не прави малко за справяне с належащия епистемологичен проблем: как да отговорим на твърденията, представени ни като верни от предполагаемия източник на новини, като се има предвид, че доколкото знаем, те може (или може да не) са фалшиви новини.

От една страна, фалшивите новини са подвеждащи, почти по същия начин, по който дезинформацията е подвеждаща: „вероятно е да създаде фалшиви вярвания“ (Fallis 2015, стр. 406). Както беше обсъдено по-рано, фалшивите новини понякога могат да бъдат измислени от нищото и в този случай в най-добрия случай могат да бъдат случайно верни. По-често, отколкото не, тя е изградена изрично около лъжи – особено твърдения, които, ако са истина, биха били сензационни – които насърчава и увековечава.

Може би случайно дадено твърдение се сблъсква само с особено критична подгрупа от разсъждаващи, нито един от които не е приет от него, въпреки че обикновеният човек лесно би бил измамен. И все пак, безспорно, това, което има значение в случая с фалшивите новини и придава неотложност на тях като социално-политическо явление, е, че достатъчно голям брой хора всъщност са обхванати от тях.

Това, което има значение, е, че при равни други условия и като се вземат предвид общите фонови условия, като общото ниво на медийна грамотност, една фалшива новина, която е публикувана, вероятно ще доведе до (и често причинява) фалшиви вярвания на част от неговата целева аудитория. За да може един предполагаем доклад да се счита за фалшива новина, той трябва да е вероятно да подведе не само по неслучаен начин, но и умишлено. Важното е, че доставчиците на фалшиви новини умишлено се ангажират с практики, за които знаят или могат разумно да предвидят, че водят до вероятно формиране на фалшиви вярвания от страна на тяхната аудитория, независимо дали самите те имат дял от тези вярвания (както може би има политически активист), или дали са в това за парите (както бяха македонските оператори на уебсайтове[1]). Важно е, че разпространението на фалшиви вярвания не е просто страничен ефект от фалшивите новини, а е пряк резултат от тяхната функция. За разлика от тях, фалшивите новини са създадени да работят по начин, който не е ограничен от истината, било защото има за цел да внуши лъжа в целевата си аудитория (например, за да дискредитира политически опонент), или защото е умишлено е обективно вероятно да подведе целевата аудитория, истинската си цел

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

е (например) генерирането на примамка за кликове чрез сензационни твърдения, които привличат онлайн аудитория.
Фалшивите новини са умишленото представяне на (обикновено) неверни или подвеждащи твърдения като новини, когато твърденията са подвеждащи по замисъл.

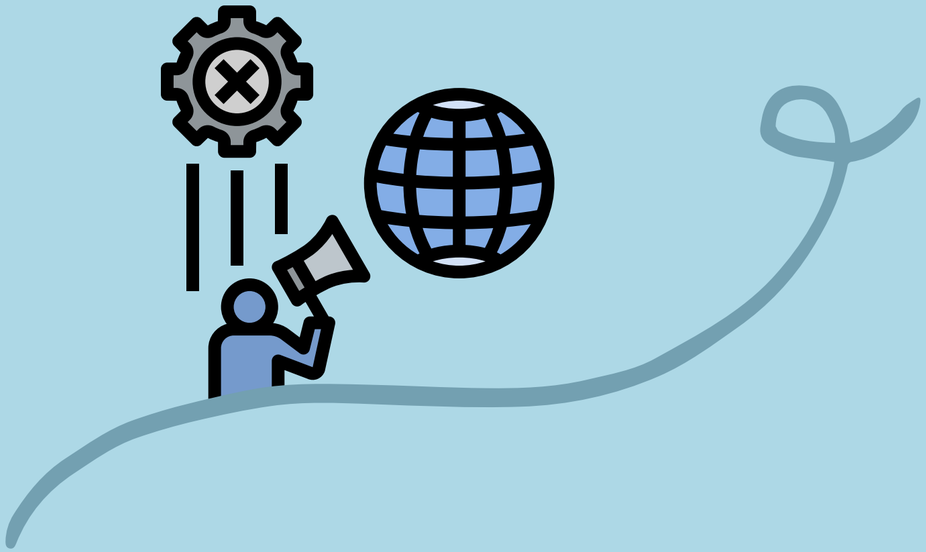

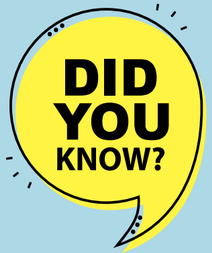

„Данните за нивото на доверие в избрани медийни източници по целия свят към ноември 2020 г. показват, че 53% от респондентите са заявили, че се доверяват на традиционните медии да предоставят общи новини и информация, в сравнение с само 35%, които смятат социалните медии за надеждни.

Източник: Statista, 2021 ***г.***

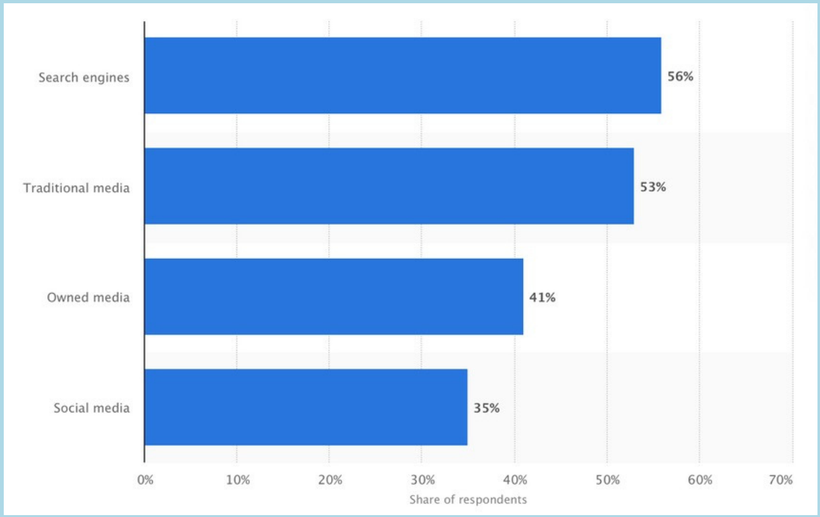

ИНДЕКС НА СВОБОДАТА НА МЕДИИТЕ ЗА 2021 ГОДИНА!

Свободата на медиите, свободата на изразяване и достъпът до надеждна информация са основните основи и гръбнаци, върху които се крепи всяко функциониращо, цивилизовано и демократично общество. Това казва теорията, академичната общност, Европейският съюз... Но практиката показва нещо съвсем различно, което се подкрепя от съобщението на Репортери без граници за медийните свободи в света за 2021 г. Този доклад представя напречен разрез на състоянието на свободата на медиите въз основа на оценка на плурализма, независимостта на медиите, качеството на законодателната рамка и сигурността на журналистите във всяка страна.

Много правителства използваха пандемията на коронавирус, за да покрият всичките си неуспехи както в политиката на страната, така и в борбата с пандемията, за да ограничат достъпа на журналистите до информация, източници и възпрепятстване на репортажите на място.

Author: Natalia Vuković
BRAVO BiH

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Така обществеността често има достъп само до данните за пандемията, предоставени от държавата, което предоставя много място за манипулация. Докладът на Репортери без граници за миналата година е опустошителен и отчита драматичен спад в свободата на медиите по света. Работата на медиите беше частично или напълно блокирана в повече от 130 от 180-те анализирани страни.

Индексът за свобода на медиите на „Репортери без граници“ за 2021 г. показа, че свободите на медиите са ограничени в 59 държави и напълно блокирани или сериозно възпрепятствани в 73 от анализираните 180 държави, което представлява 73% от общия брой на анализираните държави. Тези страни са класифицирани като „много лоши“, „лоши“ или „проблематични“ за свободата на медиите и са маркирани в черно, червено или оранжево на световната карта за свобода на печата.

СТРАНИ ОТ ЗАПАДНИ БАЛКАНИ

Що се отнася до страните от Западните Балкани, те са в оранжевата зона, която се оценява като „проблемно” състояние на медиите. Сред тях Босна и Херцеговина е най-добрата. Косово записа най-голям спад с цели 8 места и в момента е на 78-о място, следвано от Албания на 83-то, Северна Македония на 90-то, Сърбия на 93-то и Черна гора на 104-то място.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Според Индекса на медийните свободи за 2021 г., въпреки че заема най-добра позиция сред страните от Западните Балкани, ситуацията в Босна и Херцеговина не се е подобрила изобщо в сравнение с предходната година, тъй като тя все още е на 58-о място от 180. държави. Въпреки че в страната ни има най-либералните медийни закони, които гарантират висока степен на медийна свобода, големият им недостатък е неправилното им прилагане и прилагане. Според доклада в БиХ преобладава поляризиран политически климат, пронизан от постоянни словесни атаки и националистическа реторика, създавайки по този начин благодатна почва за създаване на враждебна среда за свободата на медиите. Редакционни политики, които отразяват етническото разделение и речта на омразата, увеличаващите се атаки срещу журналисти поради етнически произход, враждебният климат, когато става дума за репортажи за мигранти, съдебните дела на политиците за клевета като сплашване и натиск върху журналисти, въпреки че клеветата беше декриминализирана през 2003 г., непрозрачност на собствеността на медиите и засилен контрол на частния сектор върху медиите, неблагоприятни условия на труд (краткосрочни договори и ниски заплати), режимни медии, чрез които политическите партии разпространяват своята информация и кампания, ограничен достъп на журналисти до информация, правна несигурност на журналистите и липсата на регулация в определени области (закон за онлайн медиите) и пандемията на коронавирус са фактори, които силно застрашиха свободата на медиите и позицията на журналистите през 2020 г.Особена загриженост предизвикват нарастващите случаи на онлайн насилие и нарастващият брой заплахи, които журналистите получават чрез социалните мрежи и в коментари в интернет порталите.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

В Световния индекс на медийните свободи Сърбия намалява от година на година и в момента се нарежда на 93-то място, което показва, че медийните свободи се нарушават все повече и че има все по-малко място за критично настроени журналисти и медии. С идването на Александър Вучич на власт медийните свободи значително намаляха и Сърбия се превърна в страна, несигурна за журналистите, където фалшивите новини от проправителствените медии стават все по-видими и тревожно популярни. Журналистите не се ползват с подкрепата на властите и са правно незащитени, много нападения срещу журналисти остават неразследвани, а извършителите – ненаказани. Атаките срещу медии и журналисти станаха ежедневие, не само словесни, но и смъртни заплахи, където имаме случай на палеж в къщата на Милан Йованович, който писа за корупция на местно ниво. Но в тази ситуация беше направена промяна и извършителите бяха изправени пред съда и наказани. Освен това имаме случая с журналистката Ана Лалич, която беше държана през нощта в килия през април 2020 г., след като беше арестувана в дома си за съобщения от местна болница относно липса на оборудване за борба с пандемията. Всичко това се дължи на приемането на драконовски закон (който по-късно беше отменен) и опит за въвеждане на официална цензура с помощта на пандемичната криза.

Черна гора е класирана най-зле от всички балкански страни. Въпреки че имаше смяна на правителството след 20 години, не се наблюдаваше значително подобрение.

Новото черногорско правителство посочи като приоритет укрепването на свободата на медиите и подобряването на условията на труд за журналистите и обяви промени в медийните закони от 2019 г., но всичко това остана под формата на обикновени обещания.

Държава от региона, която има привилегията да има най-добра позиция, е Словения, която е класирана на 36-та позиция, следвана от Хърватия, която записа спад от 3 места и е на 56-о място, и това е най-доброто й класиране от 2013 г. насам. Хърватските журналисти, разследващи корупция, организирани (военни) престъпления, често са изложени на тормоз и различен натиск. „Унизителното" медийно съдържание е криминализирано от 2013 г., а физическите атаки, заплахите и кибернасилието остават основен проблем, както и пасивността на правителството при вземането на конкретни мерки за защита. В Хърватия в момента се водят най-малко 924 дела срещу медии и журналисти, от които прокурорите искат почти 78,5 милиона куни, което показва, че преследването на журналисти и медии продължава. Въпреки че в действителност този брой е дори по-висок. Политици, съдии и влиятелни хора са намерили правен механизъм за цензуриране, сплашване и заглушаване на критично настроени журналисти и медии чрез съдебни дела, високи глоби и разходи за защита.

СЪСТОЯНИЕТО НА СВОБОДАТА НА МЕДИИТЕ В ДРУГИТЕ СТРАНИ

Начело на списъка с най-безопасните страни за журналисти, първите 12 места, отбелязани в бяло в продължение на много години, със сигурност са

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Скандинавски страни, които са известни с добре развитата си обществена подкрепа за журналистическата работа.
Норвегия е на първо място като най-добре позиционирана страна пет поредни години, въпреки че, както се посочва, медиите в тази страна се оплакват от липсата на достъп до държавна информация за пандемията. Финландия запази второто място, докато Швеция върна третата си позиция, която миналата година беше държана от Дания, която зае четвърто място тази година. Тази година само 12 от 180 държави (7%) могат да твърдят, че предлагат благоприятна медийна среда, в сравнение с 13 държави (8%) миналата година.

Жълтото бележи 13-то (Германия) до 48-о място в Румъния. Германия беше лишена от класификацията си като „добра“, тъй като десетки нейни журналисти бяха атакувани от привърженици на екстремистки групи и групи, които подкрепят теории на конспирацията по време на протести срещу ограниченията, наложени в борбата с пандемията. Съединените щати също принадлежат към жълтата зона, като се нареждат на 44-о място и с едно място надолу, въпреки че последната година на бившия президент Тръмп беше белязана от рекорден брой атаки срещу журналисти (около 400 случая) и арести на журналисти (130), докато те опитаха за отразяване на протести. в цялата страна срещу системния расизъм и полицейската бруталност срещу цветнокожите. Но с идването на новия президент Байдън ситуацията се подобрява, когато той обещава да подкрепи средата на истината и посочва, че целта на администрацията му е Съединените щати да си възвърнат статута на световен маяк на свободата на изразяване.

Русия принадлежи към червената зона, тъй като положението й е класифицирано като „лошо“ и е на 150-то място. Тя задейства своя репресивен апарат, за да ограничи и контролира медийното отразяване на протестите в подкрепа на опонента на Кремъл Алексей Навални. Големите телевизионни канали продължават да бомбардират зрителите с пропаганда, а неясни и селективни закони се използват за произволно арестуване на журналисти, които често са наричани „чуждестранни агенти“. Турция също принадлежи към тази група, която се нарежда на 153-то място. В „Нова Турция“ под управлението на Реджеп Тайип Ердоган интернет цензурата достигна своя връх. Турските военни операции по границата със Сирия, политическите манипулации на кризата с сирийските бежанци и пандемията на коронарен вирус бяха използвани като основни инструменти за укрепване на авторитарните политики спрямо критични медии и използване на системата от първа инстанция за политически цели. Правителството контролира 90% от националните медии и критикуването и държането на правителството отговорно сега е почти невъзможно, тъй като плурализмът се стреми да бъде премахнат с всички възможни средства. Беларус е паднал с пет места в сравнение с 2020 г. и сега е 158-а от 180 държави, а в описанието се посочва, че е „най-опасната страна в Европа за журналистите“. 97 журналисти бяха арестувани в Беларус миналата година, 11 в момента са в затвора, а 50 интернет сайта са блокирани.Държавите, които са боядисани в черно, са класифицирани като „много лоша“ среда за свободата на медиите и варират от 160 до 180 места. Китай се нарежда на 177-о място, което продължава да затяга интернет цензурата, наблюдението и пропагандата до безпрецедентни нива. След това Китай е следван от три тоталитарни държави, които

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

винаги са на последните три места Туркменистан (178), Северна Корея (179) и на последно място Еритрея.
Тези държави имат абсолютен контрол над всички новини и информация с твърдения, че не са имали случаи на COVID-19.

Най-малко 30 журналисти бяха убити по света през 2020 г., а 21 от тях бяха убити заради работата си, което е с десет повече от миналата година. Други журналисти бяха убити при гасене на пожари или битки в конфликтни зони, но също и при други задачи, които се оказаха животозастрашаващи. Мексико (143) беше най-опустошителната страна за журналистите, където картели, престъпни групи и екстремисти са отговорни за убийствата на журналисти, следвано от Афганистан (122), Филипините (138), Сирия (173). Според Комитета за защита на журналистите (CPJ), миналата година е имало най-малкия брой убийства на журналисти от 2000 г. насам - 26. В Иран (174) имаме случай на пряко и публично убийство на журналисти от правителството. Иран екзекутира журналиста Рухола Зам на 12 декември за критичен доклад за ирански служители и предоставяне на информация за времето и местата на протестите през 2017 г. Смъртната присъда беше окачена. Най-опасно е положението за журналистите, занимаващи се с разследваща журналистика и следещи полицията в репортажите си, насилие, свързано с незаконни наркотици и престъпност. Особено тревожно е насилието, основано на пола, насочено срещу жени журналистки.

„Журналистиката е най-добрата ваксина срещу дезинформацията“, каза генералният секретар на RSF Кристоф Делоар.

„За съжаление, неговото производство и разпространение твърде често са блокирани от политически, икономически, технологични и понякога дори културни фактори. В отговор на вирусния характер на трансграничната дезинформация, в дигиталните платформи и социалните мрежи, журналистиката е основният начин да се гарантира, че публичният дебат се основава на разнообразен набор от факти “, отбеляза Делоар.

Това, което можем да заключим е, че медийните свободи са застрашени и че в медийния свят съществува атмосфера на страх и напрежение, където омразата и враждебността към журналистите се превръщат в насилие. Броят на държавите, маркирани като безопасни за журналистите, непрекъснато намалява и авторитарните власти по света затягат примката около медиите. Друг голям проблем е фактът, че медийните къщи са собственост на политици, влиятелни хора, олигарси, които контролират вестниците и телевизиите и ги използват като инструмент за постигане на лични цели. Въз основа на цялата тази информация можем да говорим за глобално несигурен климат за журналистите.

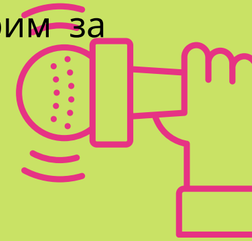

Препратки:

1. Уебсайт на Репортери без граници, https://rsf.org/en/ranking/2021
2.Георги Готев, 2021, Световен индекс на свободата на печата 2021: ЕС става все по-хетерогенен [онлайн], EURACTIV.com, Наличен от https://www.euractiv.com/section/digital/news/world-press-freebility-index-2021-eu-getting-more-heterogeneous/ [Достъп на 8 май 2021 г.]

Разказване на истории и проверка на факти

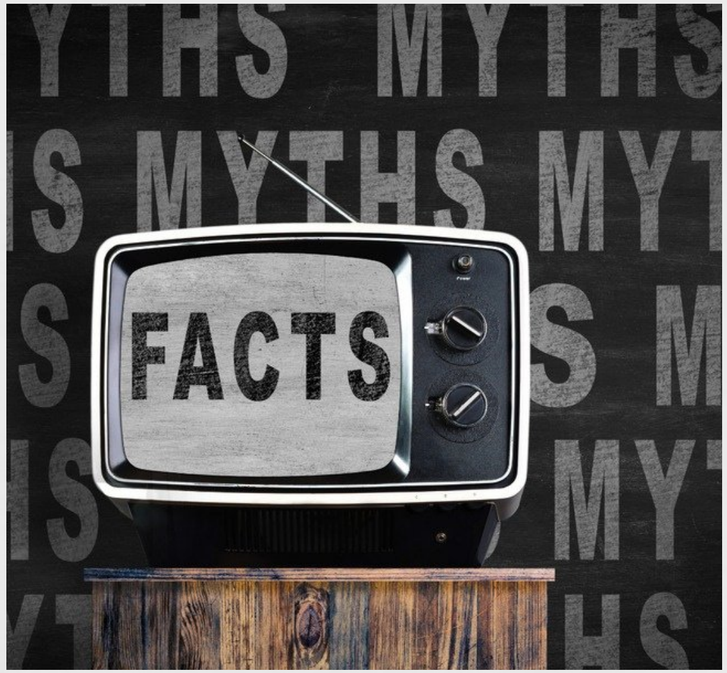

Authors: Ajna Veladžić & Omer Muminović
BRAVO BiH

Разказване на истории

Някога човек искаше да събере другите, да ги образова, забавлява и да ги призове на действието по уникален начин. И единият разказа история. Тяхната публика беше трогната и вдъхновена от нечуван досега разказ, пълен с интересни герои, запомнящи се събития и закачливи поговорки. Това беше почти магия и едновременно с това модерна задължителна сила. История по история, истинското изкуство на разказването на истории беше създадено и щастливо използвано и възхитено до края.

Обратно в настоящето, има много добри истории, разказвани и писани всеки ден за дълъг списък с цели. Започвайки от бизнес сектора, мотивиране на работници и студенти, до действия на неправителствени и политически институции, добре разказаните истории винаги си вършат работата. Те ни променят отвътре, пренасочват нашата гледна точка и ни карат да се движим. Историите правят всичко възможно да изглежда, а хората, които обичат да вярват в това, също обичат историите.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Докато разказването на истории може да се използва във всички сфери на живота, то има своето значение за опазването на културата. Чували ли сте някога за западноафриканския модел на разказване на истории? Обзалагаме се, че е истинско забавление да седнеш около огъня след вечеря и да слушаш разказвач. Освен това, кредити и на ирландските разказвачи. Те вършат изтощителна работа, пътувайки от село на село, за да събират хора, да ги образоват и забавляват.

Със сигурност те трябва да са забелязали какво показват изследванията на психолога Джером Брунер, че една история е по-запомняща се, отколкото факт. По-точно 22 пъти.

Следователно, или чрез култура, религия или работа, всички ние се докосваме до този вид изкуство и осъзнаваме неговата сила. Несъмнено всички ние получаваме стимул да се развием в добри разказвачи.

Накрая ви оставяме с известния разказ на Стив Джобс през 2015 г., имайки предвид думите му:

„Най-влиятелният човек в света е разказвачът. Разказвачът задава визията, ценностите и дневния ред на цяло поколение, което предстои...“

Забавен факт: Той не винаги е бил добър. Всички имаме нужда от малко практика.

Проверка на фактите

В медийната среда на 21-ви век има различни предизвикателства, които потребителите на медиите трябва да осъзнаят и да преодолеят. Защото по същество медиите трябва да се стремят да информират хората за важни ежедневни новини, а не да манипулират емоциите на хората, което може да бъде в днешно време. Това обаче не е лесно да се защити, тъй като медиите привличат вниманието им чрез заглавия, предизвикващи емоционална реакция. Създаването на връзки между новините и ежедневието на хората, главно лично, ги прави много влиятелни и вездесъщи. По този начин, чрез персонализирана реклама със спонсорирана информация, хората често са първата и последната бариера за широко разпространена дезинформация или новини, за които е важно да бъдат информирани. Но тъй като се появява предизвикателство, потенциално решение върви заедно. По отношение на този специфичен въпрос, дейността по проверка на фактите набира скорост.

Феноменът проверка на фактите обаче не е изобретение на 21-ви век. Корените му датират от миналото. Например в САЩ първите инициативи за проверка на фактите започват да се появяват в периода между 190 и 1900 г., когато за първи път се откриват организации за коригиране на подвеждащи и неточни новини (Fabry, 2014).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

С течение на времето и значително повече новини започнаха да се представят на обществеността всеки ден, проверките на факти придобиха своето значение в световен мащаб. Платформите за социални медии, като Facebook на първо място, революционизираха комуникацията, но също така накараха хората свободно да пишат първото нещо, което си мислят, без да носят отговорност за възможните последствия, които могат да шофират. Международната мрежа за проверка на факти (IFCN), базирана в института Poynter в Санкт Петербург, Флорида, ускори глобалната реакция чрез свързване на проверяващи факти в световен мащаб чрез установяване на проверки на факти в Африка, Европа, Северна Америка и други географски области.

Въпреки това, не всеки е запознат с това как работи проверката на фактите. Често поради липса на информация докладите за проверка на фактите остават под радара. Но като обикновени потребители на социалните медии, да ги имаме „на наша страна“ е алтернатива за всеки отговорен онлайн потребител да бъде подходящо информиран и обективен. Wright State University (2021) посочва стъпки, които могат да бъдат предприети за оценка на най-новата информация, като посочва четири основни стъпки в следния ред:

- Използвайте сайтове за проверка на фактите
- Оценете информацията с помощта на CRAAP тест (валута, уместност, точност, авторитет и цел)
- Проверете пристрастията
- Отстъпи

И почти всеки път ще открием, че използването на сайтове за проверка на факти е първата стъпка в оценката на подозрителна информация, която ни се представя ежедневно.

Препратки:

Фабри, М. (2017) Ето как първите проверяващи факти са успели да вършат работата си преди интернет, Time, 24 август 2017 г., прегледан на 31 май 2021 г., достъпен на: https://time.com/4858683/fact- история на проверките/

Stanford News (2014) „Трябва да намерите това, което обичате“, Стив Джобс, 14 юни 2005 г., достъпно на: https://news.stanford.edu/2005/06/14/jobs-061505/

Wright State University (2021) Медийна грамотност и проверка на фактите, достъпно на: https://guides.libraries.wright.edu/c.php? g=1019856&p=7415415

Погледнете към Турция

Author: Ajna Veladžić
BRAVO BiH

Нека да разгледаме една страна, която е свързана по различни икономически, политически и културни начини с Босна и Херцеговина, както и с други балкански страни.

Знаете ли, че Турция е един от най-големите затворници на журналисти, конкурирайки се с Китай, Египет и Саудитска Арабия? Очевидно нещо се случва в медийния свят на страната.

Според Reuters Digital News Reports доверието в новините като цяло през 2020 г. е било 55%, което е доста високо, подобно на други страни. Все още обаче има тревожен факт, че невероятните 49% казват, че са се сблъскали с фалшиви новини през седмицата преди проучването1. Ако сравним статистиката с германските 9%2, можем да си представим обема на проблема. Турските медии се превърнаха в пул от новини, чиято голяма част е запазена за фалшиви. Хората с право се оплакват от проблема, като им е трудно да разграничат измислените истории и жива реалност.

Проучвайки техните нива на подозрение, се установява връзка между типа медиен канал и недоверието. Изследването „Medya Kullanımı ve Haber Tüketimi“ регистрира по-малко недоверие в потреблението на телевизия и печатни новини. От друга страна, хората са склонни да бъдат по-подозрителни, когато се свързват с интернет

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Новини. Това може да обясни защо повечето хора в цялата страна проявяват склонност към телевизионни новини, въпреки че гражданите на градските райони използват повече интернет.
При по-нататъшно изследване на недоверието към новините от турското население, изследването показа, че лицата, които съобщават, че следят новини от политиката, културата или науката, се съмняват повече във валидността и истинността на новините, отколкото хората, които казват, че следят други теми.

За да завършим цялостната картина за фалшивите новини в Турция, нека се върнем към затворниците на журналистите. Смята се, че политическите партии имат контрол над медиите, създавайки проправителствени канали, на които, според Reuters Digitial News Reports, има тенденция да се вярва по-малко, но по-лоялно от тези, които имат доверие.

Ясно е, че хората изпитват нужда от по-добра и независима медийна система, която да служи на обществото вярно, както и от образование, което ще помогне на хората да правят разлика между фалшиви и истински новини. В стремежа си за разрешаване на проблема има Teyit.org, положителен пример за принос за премахване на вредните лъжи и за повишаване на осведомеността в медиите. 3 Функционирайки като уебсайт, Teyit.org развенча стотици фалшиви истории и доклади, за да получава повече от 30 подозрителни новини на ден за проверка. Освен това Teyit.org работи за обучение на обществеността за разпознаване на фалшиви новини.

Като SLAM споделяме мнението на основателя на Teyit.org, младия журналист, Мехмет Атакан Фока: „За да се справим с проблема с фалшивите новини, не е достатъчно да публикуваме статии за дезинформация. Искаме да образоваме хората и да им дадем инструментите за укрепване на капацитета им за проверка.“

В крайна сметка нека разгледаме някои от най-бруталните и банални фалшиви новини, публикувани от турските медии.

„Ракетата, изстреляна от германци, ще удари САЩ.“4

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

„В мианмарския щат Аракан непрекъснато се избиват хиляди хора. Тези, които мълчат за престъпления срещу човечеството, стават партньори в престъпление." 5

"Изнасилен крокодил в зоопарка. Първо приспивайте. След като върза крайниците си..."6

1 Марк Лоуен, „Фалшиви новини в Турция: Лов за истина в страната на конспирацията“, BBC News, https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/news/amp/world-europe-46137139 (посетен на 21 март 2021 г.)

2 Пак там, https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/news/amp/world-europe-46137139 (достъпен на 21 март 2021 г.)

3 Пак там, https://www.google.com/amp/s/www.bbc.com/news/amp/world-europe-46137139 (достъпен на 21 март 2021 г.)

4 Сердар, „Uydurma Haberler ve Medyada Sazan Avı“, Ялансавар, https://yalansavar.org/2017/04/05/uydurma-haberler-ve-medyada-sazan-avi/ (посетен на 21 март 2021 г.)

5 Марк Лоуен, „Türkiye'de sahte haberler: Komplo teorilerinin gezdiği topraklarda doğrunun avı“, BBC News Турция, https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-46221257 (достъп 21 март 2021 г.)

6 Selim Gerçeker, „2017’de Viral Olmuş Ve Gerçekliğine Birçok İnsanıİnandırmış 17 Yanlış Haber“, Listelist, https://www.google.com/amp/s/listelist.com/viral-yanis-haberler/amp/ (посетен на 21 март 2021 г.)

E vërtetë apo e gabuar?

Author: Ezana Ćeman
BRAVO BiH

Според доклад на Индекса на медийната грамотност за 2018 г., извършен от Институт „Отворено общество“ в София, е установено, че „балканските страни са най-податливи в Европа на „фалшиви“ новини – поради своите силно контролирани медии, ниски нива на образование и ниски нива на доверие в обществото [1]”. Всяка отделна страна, не само в балканския регион, но и по света, е имала собствен опит с фалшивите новини и свободата на печата или липсата на такава, но всичко се свежда до едно – как се борави с това? Основната страна на фокус за този анализ на ниво държава е красивата Република Албания. Като една от най-красивите страни, които някога съм посещавал лично, пълна с богата и традиционна култура, невероятна храна, сложен език с различни диалекти и може би най-силното чувство на национализъм, което вероятно някога сте изпитвали, може да кажете, че Албания наистина го има всичко. Но дали това е така, когато става дума за фалшиви новини в Албания?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

От тази година Албания понастоящем е на 83-то място в Световния индекс за свобода на печата за 2021 г., като е на около средно ниво в сравнение със съседните й страни [2]. Граничи с Албания, Косово* е класирана на #73, Черна гора е на #104, а Гърция е на #70 [2]. През последните 8 години в Албания се наблюдава комбинация от увеличения и намаления, което може да се види в таблица 1 по-долу.

Year	Ranking		Year	Ranking	
2020	84 / 180	↓	**2015**	82 / 180	↑
2019	82 / 180	↓	**2014**	85 / 180	↑
2018	75 / 180	↑	**2013**	102 / 180	=
2017	76 / 180	↑			
2016	82 / 180	=			

Таблица 1. Класиране от 2013 г. (Източник: Репортери без граници)

Освен класирането на Албания, когато става въпрос за свобода на печата, страната има свои собствени проблеми с боравенето с фалшиви новини и дезинформация, много въпроси, които все още са силно забележими днес. В проучване от 2021 г., озаглавено „Картографиране на фалшиви новини и дезинформация в Западните Балкани и идентифициране на начини за ефективно противодействие на тях“, Албания заедно с останалите страни от Западните Балкани бяха анализирани и бяха открити ключови точки, свързани със случая на Албания, които ще бъдат обяснено по-нататък в текста [3].

Казус № 1: Премиерът на социалните медии

Наричан „Премиерът на социалните медии“, министър-председателят Еди Рама в момента е 33-ти министър-председател на Албания и е имал достоен дял от сблъсъци с разпространение на дезинформация за политически цели. Както във всяка страна, политиците са известни с това, че се възползват от хората, които трябва да представляват и защитават, като разпространяват дезинформация и дискредитират медиите, но как това помага на премиера Рама в дългосрочен план? През март 2020 г., което познаваме като начало на пандемията COVID-19, премиерът Рама беше принуден да поднесе публично извинение поради ролята си в разпространението на дезинформация. Неговите погрешно тълкувани възгледи на видеоклип направиха международни заглавия и предизвикаха напрежение между Албания и Испания, което в крайна сметка можеше да бъде избегнато, ако той и екипът му направиха дължимата си проверка и провериха фактите какво се случва. „Рама беше принуден да поднесе публично извинение през март 2020 г. за фабрикуването на твърдения, че испанските служители са използвали насилствени полицейски тактики, за да спрат разпространението на COVID-19. Неговите „доказателства“ се оказаха видео на алжирската полиция за безредици, която атакува протестиращи [3].“Албанският новинарски сайт Exit News „се ангажира с независимост, точност и честно отчитане, ние се гордеем, че копаем по-дълбоко и разказваме историите, които другите не желаят да отразяват [4].“ Много медийни платформи са или напълно пристрастни, или дори уплашени. да се справим със силни политически фигури като министър-председател например, но не и с Exit News.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Като всява страх в хората, които трябва да защитава, премиерът Рама използва видео на алжирската полиция, която атакува протестиращи, твърди, че това се случва в Испания, а след това заплашва собствения си народ със същата употреба на сила, ако полицейският час бъде нарушен. Exit News направи надлежната си проверка и сподели с хората как това видео няма нищо общо с Испания или COVID-19 и заявяват „Опитите на министър-председателя да предаде тези изображения като „нормална“ реакция на правителството във време на криза може да бъде причина за безпокойство [5]“. Случаи като гореспоменатия трябва да са причина за безпокойство, защото това просто не трябва да се случва днес и не трябва да се случва от някой, който държи толкова много политическа власт.

Казус № 2: Пакет за борба с клеветата

През декември 2019 г., само месеци преди разгара на пандемията COVID-19 и публичното извинение на премиера Рама, Албания представи своя „пакет за борба с клеветата“, набор от закони, които „трябваше“ да се справят с борбата с дезинформацията. Този пакет беше силно проверен от журналисти, както и от Съвета на Европа, тъй като това е „опит за запушване на медиите, докато правителството се противопостави, че просто регулира „джунгла от дезинформация и омраза [6]“. И така, какво конкретно включва пакетът? Просто казано от редактора на Reuters Ентън Абилекай: „Този закон казва, че „ако не ни харесва новината ви, можем да я премахнем и да ви глобим“ [6]“.

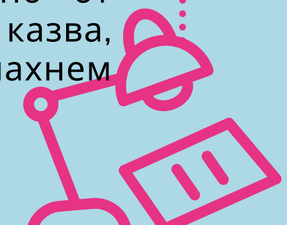

Как е възможно това през 2021 г.? Лесно. Когато самото правителство е силно корумпирано (Transparency International е класирала Албания на #104/#180 в своя индекс за възприятие на корупцията за 2020 г.), тогава законите се променят и създават в полза на онези, които са на власт. Ройтерс посочва „Парламентът коригира два закона, за да даде право на Албанския медиен орган (AMA) и Органа за електронни и пощенски съобщения да изслушват жалби относно новинарски уебсайтове, да изискват оттегляне, да налагат глоби до 1 милион леки ($9,013,88) и да преустановят дейността им, за да прекратят дейността си. [6]” В крайна сметка всичко е бизнес. Колкото и жалко да звучи, тези закони не са създадени за доброто на страната, а като начин да се цензурират медиите и едновременно с това да се правят бързи пари. Какво се случва след това? Както във всяка страна от Западните Балкани и по света, фалшивите новини и разпространението им са основни теми за разговор, където все още се определят следващите стъпки. Само преди две седмици премиерът Рама обяви победа на общите избори в Албания. Дори с публичното си извинение и многото негативни сблъсъци с медиите, той изглежда все пак има подкрепата на обществеността. По отношение на пакета за борба с клеветата, Дуня Миятович, комисарят по правата на човека на Съвета на Европа, заяви, че пакетът и новоприетите в него закони се нуждаят от спешно подобрение, но подобрението тепърва предстои.

Въпреки че всяка страна е различна и всеки случай е различен, това, което можем да направим като избиратели, е да се образоваме колкото е възможно повече в сферата на фалшивите новини и да образоваме другите, за да гарантираме, че тактиките на манипулиране не се използват за интерпретиране на нашите собствени мисли и идеи. Ние тук в SLAM се надяваме на по-добро бъдеще и всичко започва от нас.

*Това наименование не засяга позициите относно статута и е в съответствие с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и Становището на МС относно декларацията за независимост на Косово.

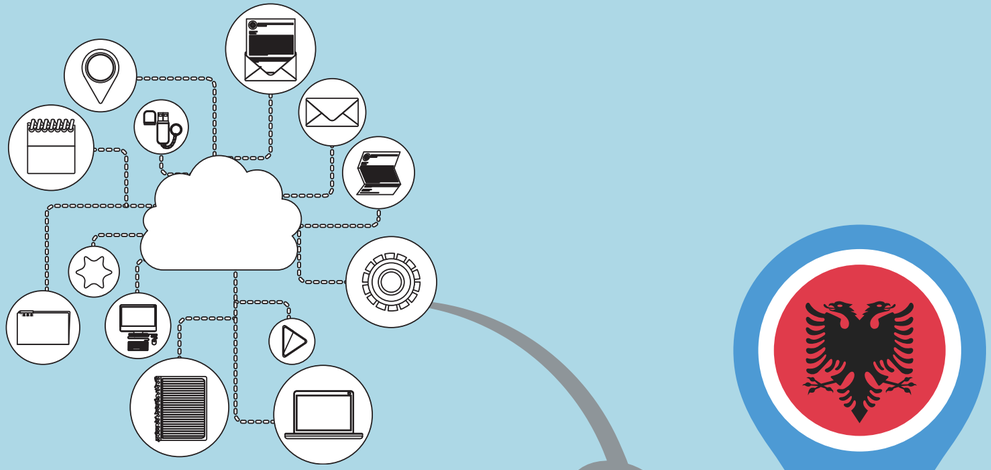

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Препратки:

[1] „Балканските страни, най-уязвими към „фалшиви“ новини: Доклад.” КОАЛИЦИЯ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И МЕДИИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА. ЕС-ЮНЕСКО. уеб. 09 май 2021 г.

[2] „Албания: Заплаха от закона за клевета: Репортери без граници.“ RSF. уеб. 09 май 2021 г.

[3] GREENE, Samuel, Gregory ASMOLOV, Adam FAGAN, Ofer FRIDMAN и Borjan GJUZELOV. „Картографиране на фалшиви новини и дезинформация в Западните Балкани и идентифициране на начини за ефективно противодействие на тях.“ Европейски парламент. Отдел „Политика“, Главна дирекция „Външни политики“. уеб.

[4] „Нашата мисия – Изход – Обяснение на Албания“. Излезте. 09 юли 2020 г. Web. 09 май 2021 г.

[5] „Премиерът на Албания твърди, че видеото на алжирската полиция, което бие протестиращи, е отговорът на испанското правителство на коронавируса – Изход – обяснява Албания“. Излезте. 21 март 2020 г. Web. 09 май 2021 г.

Фалшиви, но не за нищо: Новини в Италия

Author: Ajna Veladžić
BRAVO BiH

Продължаваме нашето изследване на света на фалшивите новини в страната, богата на културни, модни, религиозни и политически събития. Благодарение на широко разпространената дезинформация, хората на оживена Италия се борят да бъдат в крак с непрекъснатите събития в техния оживен културен и социален живот.

Само 29% от италианското население съобщава, че се доверява на медиите (Newman, Flethcer, Schulz, Andi & Nielsen, 2020, стр. 75). Причината се крие преди всичко в политическото влияние върху журналистиката под формата на корупция или агресивно насилване. За илюстрация има случаи в предизборния период през 2016 г. Италия беше разтърсена от шокираща история за 9-годишно мюсюлманско момиче, изнасилено от 35-годишния си „съпруг“. Освен това в цялата страна циркулираха снимки на член на Демократическата партия Мария Елена, която се присъединява към погребението на боса на мафията Салваторе Риина. Новината обаче беше фалшива, но не за нищо. Тъй като никога не беше напълно изяснено кой стои зад идеите, разумно се смята, че политическата пропаганда за пореден път е в действие, този път, за да защити нагласи срещу имиграцията и да навреди на репутацията на политическите съперници.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Като припомним, че новината беше публикувана в предизборния период, всичко се съвпада.
Следователно има смисъл, че медийните марки с най-голямо доверие са тези, които са най-малко свързани с политически партии и организации.

Facebook за Италия, Италия за Facebook

Според Матео Ренци, партиен лидер, социалните медии, особено Facebook, имат решаващо влияние върху демокрацията в страната. Интересното е, че изявлението му води до решение от Facebook да създаде специална 1-месечна програма за италиански потребители през 2018 г. Програмата работеше като система за разкриване, която щеше да получава доклади за фалшиви новини от потребителите и след това да ги предава на работещите професионалисти, разположени в Италия. Те не само щяха да проверят истинността на новините, но и да напишат точна версия, ако се докаже, че първоначалната е фалшива. Резултатът се появи две години по-късно – през 2020 г. Facebook беше вторият най-доверен и предпочитан канал за социални медии в Италия, като спечели доверието на 75% от италианците. За сравнение, на Twitter се довериха едва 18%.

Въпреки това борбата на Италия с ширещата се дезинформация продължава и страната започна да полага усилия не само да потиска разпространението на фалшиви новини, но и да образова хората да разпознават и правят разлика между истински и фалшиви новини. С тази цел се създават някои експериментални проекти за медийна грамотност и се надяваме, че ще бъдат стъпка за повишаване на качеството на италианските медии.

Новини за коронавирус

Нека припомним колко тежко беше засегната Италия през първите месеци на пандемията COVID-19. Обществената паника и несигурност създадоха идеална среда за генериране и разпространение на фалшиви новини. Не е изненадващо, че новините обикновено са правени по начин, за да засилят и без това непреодолимия страх и паника сред гражданите. Пандемията може да остави Италия с по-нисък процент на доверие в медиите, отколкото преди пандемията.

Въпреки това, дори и да не се случи, все още има нужда от борба с разпространението на дезинформация и повишаване на медийната грамотност, за да се предостави на италианските жители заслуженото право на точни новини.

И накрая, нека да разгледаме случаите на фалшиви новини, с които се сблъскват италианците през последния период.

Корона вирус във Вимеркате, заразени жени работят в търговския център **T´orri Bianche.´“**

Източник: MBNews

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

„Фискална шега: данъците по-високи за 3,2 милиона ДДС номера.“

Източник: neXt

„Сметки, ходът, който помага на Ди Майо с оглед на урните за гласуване.“

Източник: Il Blog delle Stelle

Пандемията от фалшиви новини в Сърбия

Author: Sara Međić
BRAVO BiH

Какво е фалшива новина?

Фалшивите новини са медиен репортаж, който съдържа недвусмислено неверни твърдения, тоест информация, която не отговаря на фактите. За разлика от грешка в докладването, фалшивите новини включват съзнателно дезинформиране на обществеността. С други думи, това е информация, която някой е измислил и представил като реална новина или публикувал, знаейки, че не е точна.

Феноменът - фалшиви новини в Сърбия

Според доклада на „Репортери без граници“ (RSF), Сърбия е страна „със слаби институции, която е жертва на фалшиви новини, разпространявани от подкрепяни от правителството сензационни медии, страна, в която журналистите са подложени на почти ежедневни атаки, които все повече идват от управляващия елит и проправителствени медии”. По отношение на индекса за свобода на медиите за 2020 г., изготвен от RSF, Сърбия в момента заема 93-то място от 180, което е много ниско място за страна, която иска да стане част от Европейския съюз.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Сръбският медиен пазар е малък и пренаситен с медии, работещи под изключително тежък икономически натиск. Има повече от 1600 медии, регистрирани в Сръбската агенция за стопански регистри (SBRA), въпреки че поради лошо регулирана медийна система точният брой на регистрираните активни медии остава неизвестен. Двете обществени медии – RTS с национално покритие и RTV с регионално – получават по-голямата част от приходите си от държавния бюджет. Освен това те се конкурират с други медии за акции на свиващ се рекламен пазар, който според Nielsen струваше около 174 милиона евро през 2016 г. Междувременно в новия годишен доклад на финансираната от правителството на САЩ Freedom House Сърбия е поставена в категорията на хибридните режими. Докладът подчертава, че има регресия по отношение на демократичното управление на национално ниво.

Според Радио "Свободна Европа" сръбските медии са едни от най-големите износители на фалшиви новини за съседни страни, сочат данни на специализирани портали, които следят това негативно явление в Западните Балкани. В същото време, според най-новите налични изследвания за въздействието на фалшивите новини, Сърбия е третата страна в Европа - точно след Румъния и Чехия. Въпреки че това са данни от 2018 г., в доклада на European Communication Monitor редакторът на портала за проследяване на Fakenews Стефан Янич посочва, че ситуацията не се е променила много.

За броя на фалшивите новини говори фактът, че порталът Raskrikavanje открива 945 фалшиви новини през годините след нас, само на първите страници на четирите най-тиражни таблоида в Сърбия - Alo, Informer, Srpski Telegraf и Kurir. Много от фалшивите новини от Сърбия преминават границите в други страни. Изследване, проведено през 2019 г. от Raskrikavanje, показа, че от 29 медии, разкрити като източници на политическа дезинформация, 15 от тях са в Сърбия.

На първите страници на сръбските медии почти всяко шесто заглавие, публикувано през 2020 г., е фалшива новина, според проучване „Външнополитически последици от кризата Covid-19 в Сърбия“, проведено от Съвета за стратегическа политика (CFSP) с подкрепата на посолството на САЩ. Проучването "Епидемия от фалшиви новини", проведено от Даяна Остоич и Милош Михаилица, показа, че основните теми на първите страници са новини, свързани с коронавируса - общо 26,9 процента, ежедневната политика - 17,5 процента, и от основните чужди, които представляват най-вече САЩ (170 пъти), Русия (84 пъти) и ЕС (50 пъти).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Как да потиснем разпространението на фалшиви новини?

Много е важно да се научим как да разпознаваме фалшиви новини, защото ако не проверяваме информацията, която стига до нас, вероятно ще я споделим в нашите социални медийни платформи и ще попаднем в кръга на разпространение на фалшиви новини в публичното пространство.

Това са 5-те ключови неща, които винаги трябва да правите, когато четете статия:

1. Проверете автора на статията;
2. Проверете външния вид на новинарския портал/уеб страницата;
3. Проверете дали новинарският портал има импресум;
4. Проверявайте новините в други източници/новинарски портали;
5. Мислете критично, преди да споделите новините.

Източници:

1. https://www.euractiv.com/section/digital/news/in-serbia-fake-news-is-spread-by-state-backed-media/
2. https://www.mom-rsf.org/en/countries/serbia/
3. https://rsf.org/en/serbia
4. https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-lazne-vesti/30404473.html
5. https://www.danas.rs/drustvo/istrazivanje-svaka-sesta-vest-sa-naslovnica-dnevnih-listova-u-srbiji-lazna/

Вникване в черногорската "организирана кампания за фалшиви новини и дезинформация"

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Чрез предишните статии на проекта „Структурирано обучение за осведоменост в медиите“ (SLAM) можете да се запознаете с дефинициите и характеристиките на фалшивите новини и тяхното присъствие в Турция, Албания, Италия, Босна и Херцеговина и Сърбия. Сега е ред да имаме поглед върху „организираната кампания за фалшиви новини и дезинформация“ в Черна гора, една от страните, участващи в гореспоменатия проект SLAM.

ЗАКОН ЗА СВОБОДАТА НА РЕЛИГИЯТА И фалшивите новини

Напрежението около новия черногорски закон за религиозната свобода е доста голямо, след като законът беше приет в черногорския парламент в края на декември 2019 г., като пряко засяга имуществото на Сръбската православна църква. Разпространението на закона доведе и до напрежение между Черна гора и Сърбия.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

В деня на гласуване на закона се случи събитие в парламента на Черна гора и 24 души, включително 18 депутати от Демократичния фронт, бяха задържани. Оттогава в Черна гора се провеждат ежедневни протести на граждани, предимно от онези, които се обявяват за сърби, изразяващи недоволство от закона.

Въпреки разногласията законът влезе в сила на 8 януари. В съответствие с оспорвания член 62 религиозните общности в Черна гора трябва да докажат собствеността си преди 1918 г., в противен случай имотът ще принадлежи на държавата Черна гора. Всичко това означава, че Сръбската православна църква трябва да докаже собствеността върху имота, включително средновековните манастири и църкви, както и всичко построено преди 1 декември 1918 г., когато Черна гора става квартал на Кралство на сърби, хървати и словенци.

Сръбската православна църква в Черна гора призна, че законът е „дискриминационен и противоконституционен“ и обвини черногорските власти в „разпалване на разделения и омраза“, докато епископ Амфилохий дори каза, че може да последва война. Правителството на Черна гора заяви, че Сръбската православна църква все още ще бъде готова да използва собствеността си, но трябва да се знае какво е държавна собственост, и също така предупреди, че Сръбската православна църква подкопава държавността на държавата Черна гора.

През януари 2020 г. Министерството на културата на Черна гора заяви, че Черна гора е изправена пред безпрецедентна кампания за дезинформация, която кулминира седмици след приемането на Закона за свободата на религията. Това беше координирана кампания за разпространение на фалшиви новини от различни медии в страната и региона, които призовават към религиозна и национална [етническа] омраза и насилие в Черна гора.

ДВАМА ЖУРНАЛИСТИ И ЕДИН ГЛАВЕН РЕДАКТОР АРЕШЕНИ СЛЕД ПУБЛИКУВАНЕ НА ФАЛШИВИ НОВИНИ

На 12 януари 2020 г. черногорската полиция арестува двама журналисти от просръбски новинарски уебсайтове, Гойко Райчевич и Дражен Живкович.

Двамата редактори на in4.net и borba.me бяха арестувани за предизвикване на паника в публично пространство, тъй като публикувайки информация за експлозия в двореца Вила Горица, при която висши държавни служители, включително президентът на Черна гора Мило Джуканович, организираха приеми за уважавани гости.

След като публикуваха своите истории, някои регионални медии препубликуваха „констатациите“ . По-късно от полицията отхвърлиха сигнала и казаха, че във вилата е възникнала лека електрическа повреда, която скоро е отстранена.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

От дирекцията на полицията съобщиха, че Райчевич и Живкович са арестувани, защото са разпространили новината, без да са ги проверили преди това.

Но след освобождаването му Райчевич каза, че е проверил отново информацията, преди да бъде публикувана, и твърди, че арестът му наистина е за сплашване на журналисти.
Журналистски асоциации, групи на гражданското общество и опозиционни политици предупредиха, че арестите са нарушение на свободата на медиите.

Европейската комисия предупреди, че журналистите трябва да бъдат готови да работят безопасно и без да се притесняват от тормоз, политически натиск, цензура или преследване.

В навечерието на Православната Коледа черногорската полиция арестува Анджела Джиканович, главен редактор на черногорския портал Fos Media. Джиканович публикува невярна информация, че 250 членове на косовското специално полицейско подразделение ROSU ще помогнат на черногорски колеги в осигуряването на реда и закона в навечерието на Коледа.

Главният редактор на медийния уебсайт Fos Анджела Джиканович беше задържана за 72 часа за „предизвикване на паника и безредие“, след като в писмена статия твърди, че правителството може да насочи силите за сигурност в съседно Косово, за да помогне за потушаване на сръбските православни Протести на привържениците на църквата срещу новото законодателство за религията.

Полицията арестува Джиканович за докладване, че специалните сили на косовската полиция са готови да се намесят в Черна гора по време на православната Коледа.

Новият закон за религията предизвика поредица от протести, водени от служители на Сръбската православна църква, които твърдят, че законодателството проправя пътя за изземване на имуществото на църквата.

След като Съветът на Европа съобщи за ареста на Джиканович, външното министерство настоя, че арестът не е засегнал свободата на медиите в Черна гора и не застрашава безопасността на журналистите. Министерството каза, че Джиканович е трябвало да провери информацията, преди тя да бъде публикувана.

„Има индикации, че местоположението на тази информация е било опит на трета страна да се намеси във вътрешните работи на Черна гора с намерението да дестабилизира държавата и да наруши закона и реда“, каза министерството на 10 януари 2020 г.

ФЕЙСБУК, ПАРЛАМЕНТАРНИ ИЗБОРИ И ФАЛШИВИ НОВИНИ

Като се има предвид, че пандемията на коронавирус направи традиционната предизборна кампания невъзможна, политическите партии избраха онлайн пространство, т.е. социални мрежи, за провеждане на политическа кампания и представяне на програми. В Черна гора това беше предимно Facebook като най-използваната социална мрежа.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Журналистът и основател на няколко онлайн платформи Душко Михайлович е съгласен, че се е очаквал скок в разпространението на невярна информация в предизборния период. Броят на уеб страниците без импресум и физически адрес се е увеличил.

Дигиталният криминалистичен център се занимаваше с дезинформационни кампании и разпространение на фалшиви новини във FACEBOOK. DFC установи, че по време на предизборната кампания са се засилили безпрецедентни кампании за дезинформация, насочени към Черна гора от същите адреси, както в миналото. Според Борислав Вишнич Русия, която използва проруски медии от Черна гора, но и от Белград, е посочена като основна заплаха в това отношение. „Наративите за тази цел са, че Черна гора иска да ревизира историята, че членството в НАТО не е полезно, че страните от Западните Балкани са слаби и корумпирани, сякаш ЕС и Алиансът са слаби и разделени.“

От Facebook съобщиха, че ще стартира независима програма за проверка на факти в Черна гора с една черногорска неправителствена организация. Според обяснението определена информация ще бъде маркирана като невярна и по този начин видимостта им ще бъде намалена.

ФАЛШИВА НОВИНА ЗА МАЛКО МОМЧЕ АНДРИЯ, КОЕТО БЕ НАРАНЕНО ПО ВРЕМЕ НА ПРОТЕСТИТЕ В НИКШИЧ

Снимка на момче Андрия с нараняване на слепоочието, за което се твърди, че е направена в резултат на сблъсък между протестиращи и полиция в Никшич по време на протест заради ареста на свещеник от СПС, беше широко разпространена в социалните мрежи.

Снимката на раненото момче е придружена от коментар, че нараняването е резултат от "полицейска бруталност" и че е "мъчване на усташката полиция в Никшич".

На снимката не е момчето Андрия от Никшич, а Виго от Бостън в Масачузетс. Снимката е направена през 2012 г., както е показано от търсене в Google, което води до страницата на Flickr, където първоначално е публикувана.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COVID – 19, **ЗАКЛЮЧВАНЕ В ПОДГОРИЦА И ФАЛШИВИ НОВИНИ**

По време на пандемията на коронавирус бяха и все още се прилагаха редица мерки за борба с разпространението на вируса. Заключването и забраната на движение за определен период от време беше най-добрата и лесна основа за измисляне на фалшиви новини.

През декември 2020 г. ограниченията за движение на гражданите в Подгорица бяха от 19 до 5 часа. Въпреки това, предполагаемият PrintScreen от портала Vijesti можеше да се види в социалните мрежи в същия период. Този PrintScreen посочва, че движението е забранено от 13 до 5.

Националният координационен орган и порталът Vijesti обаче заявиха, че не са вземани извънредни решения, че тази информация не е публикувана на посочения портал и става въпрос за редактиране.

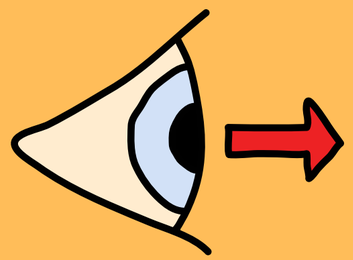

Препратки:

1. Самир Кайошевич, 2020 г., Черна гора, насочена от „Кампания за фалшиви новини“, твърдения на министерството [онлайн], BalkanInsight, достъпно от https://balkaninsight.com/2020/01/14/montenegro-complains-on-fake-news- кампания/ [Достъп на 10 май 2021 г.]
2. Сандра Максимович, 2020 г., Черногорският закон за религиозната свобода: Поляризация, която е в полза на правителството(ите)?[онлайн], Европейски Западни Балкани, Достъпно от https://europeanwesternbalkans.com/2020/01/13/montenegrin-law-относно-религиозната-свобода-поляризация-която е в полза на-правителствата/ [Достъп на 11 май 2021 г.]
3. Željko Trkanjec, 2020, ПОДГОРИЦА – Двама журналисти арестувани след публикуване на „фалшиви новини“ [онлайн], EURACTIV.hr, достъпно от https://www.euractiv.com/section/all/short_news/podgorica-two-novinars- арестуван-след публикуване-фалшиви-новини/ [Достъп на 11 май 2021 г.]
4. Анета Дурович, 2020 г., Фейсбук против лъжните вести в Црно Гори [онлайн], Радио Слободна Европа, Достъпно от https://www.slobodnaevropa.org/a/fejsbuk-protiv-lažnih-vijesti-u-crnoj-gori /30764117.html [Посетен на 14 май 2021 г.]
5. Od malog Andrije, preko lažnih mejlova do teorija zavjere o 5G мрежа [online], Pobjeda, Available from https://www.pobjeda.me/clanak/nedjeljni-pregled-dezinformacija-manipulacija-i-laznih-vijesti-u -crnoj-gori-regionu-i-svetu [Посетен на 14 май 2021 г.]
6. Дарвин Мурич, 2020 г., Лажне vijesti o zatvaranju Podgorice [онлайн], Raskrinkavanje.me, достъпно от https://www.raskrinkavanje.me/analiza/lazne-vijesti-o-zatvaranju-podgorice [Достъп на 14 май 2021 г.]

Истина с много лица – фалшиви новини в Босна и Херцеговина

Author: Emir Šogolj
BRAVO BiH

Една много известна песен на Jefferson Airplane, която излезе през 1967 г., започва с думите „Когато истината се окаже лъжа, и цялата радост вътре в теб умира...” Този текст перфектно описва живота в Босна и Херцеговина от момента на заключение на кървавата война, водена от 1992 до 1995 г. Повече от две десетилетия по-късно конфликтът, предизвикал насилие преди всички тези години, все още съществува в различни форми. Като се започне от политически идеологии с националистически оттенък, чак до отношенията с външния свят, Босна и Херцеговина остава страна без значително ниво на единство. Най-представителният фактор за липсата на единство е начинът, по който основните медии в страната се справят с новините и нивото на значение, което се отдава на правдивото отчитане на фактите. Фалшивите новини за съжаление не само присъстват в страната, но са толкова вплетени в процеса на докладване, че хората свикват да бъдат измамени ежедневно.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Според изследване, проведено през 2018 г. от Институт „Отворено общество“ в София (България), което се занимава с нивото на медийна грамотност в европейските страни, Босна и Херцеговина е на трето място след Албания и Македония, когато става въпрос за страни с най-ниско ниво на медии грамотност на Балканския полуостров. Вземайки предвид сложната вътрешна държавна организация на Босна и Херцеговина и съчетавайки я с обезкуражаващия факт за нивото на медийна грамотност в страната, може спокойно да се предположи, че Босна и Херцеговина представлява рай за всички, които искат да разпространяват подвеждаща информация и фалшиви Новини. Темите, представени най-вече в статии, които печелят етикета „фалшиви новини“ в Босна и Херцеговина, са вътрешната и външната политика, културата на знаменитостите и проблемите, свързани с държавата, като икономика и култура.

Борба с фалшивите новини в Босна и Херцеговина

Тъй като фалшивите новини станаха известни като ценна тема за изследване през 2016 г. (BBC приема това като неофициално начало на значими изследвания по въпроса след президентските избори в САЩ през 2016 г.), много малка част от споменатото изследване дойде от Босна и Херцеговина. Не е изненада, че страна с толкова ниска медийна грамотност няма да вземе предвид въздействието на фалшивите новини върху обществото като цяло.

Това обаче започна да се променя бързо през следващите години. Много уебсайтове се появиха с единствената цел да разкрият фалшивите новини и да ги извикат публично във връзка с тяхното нечестно и манипулативно докладване. Най-известният от тези уебсайтове е „raskrinkavanje.ba“, който придоби огромна популярност, откакто се появи за първи път, благодарение на опита си да разпознава кое е истина и кое е фалшива новина. Този уебсайт възниква в резултат на дейността на неправителствена организация, известна като „Zašto ne“, което се превежда на английски като „Защо не“. Членовете на тази организация използваха надеждни методи за проверка на фактите с особен акцент върху статистическия анализ в своето изследване на новини, публикувани в Босна и Херцеговина. Техните усилия доведоха до публикуването на проучване от 106 страници, свързано със състоянието на фалшивите новини в страната и методологията, необходима за предотвратяване на разпространението им, озаглавено „Дезинформация в онлайн сферата: Случаят на БиХ“. На това беше обърнато много малко внимание в масовите медии въпреки достоверната методология, използвана при задълбочения анализ на този много важен въпрос.

Текущо състояние на фалшивите новини в Босна и Херцеговина

Според последния Индекс на свободата на печата (PFI), публикуван от Репортери без граници, Босна и Херцеговина е на 58-о място по свобода на медиите от 179 класирани страни.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Като се има предвид нивото на развитие, това е обнадеждаващ факт, който трябва да се знае, но за съжаление свободата на печата се използва за системно разпространение на фалшиви новини. Според анализ от 2018 г., извършен от уебсайта raskrinkavanje.ba, в рамките на една година почти 2500 статии са били етикетирани като фалшиви новини или са съдържали определена част от тях. От общо 2500 статии 62% или 1468 са свързани с политика и са публикувани от 477 различни медии. Извадката също така показа, че след самите крещящи фалшиви новини, най-често използваният тип фалшиво докладване е бил кликбейт, който служи за създаване на печалба за тези, които ги публикуват. Най-обезсърчаващият извод от това изследване беше, че 2 източника на фалшиви новини са финансирани от държавата новинарски издания, единият от които дори представлява национален телевизионен канал на образуването Република Сръбска. Освен това най-продаваният вестник в страната от десетилетия вече е собственост на човек, който има своя политическа партия и е бил бивш кандидат за президент и министър във федералното правителство. Излишно е да казвам, че не е необходим анализ, за да се признае, че този вестник е „предубеден“ към целите и вярванията на собственика си, въпреки че е задължен да бъде безпристрастен и справедлив от журналистическите принципи, широко приети по целия свят. Това е реалността на Босна и Херцеговина, страната, която седи в средата на световната таблица на PFI.

Истина с много лица

Както е с всичко в Босна и Херцеговина, страна с три съставни нации, истината често се разделя на три различни гледни точки. От една страна осъден военен престъпник като генерал Ратко Младич е герой, от друга той е престъпник, а от трета той не е съвсем релевантен по отношение на страданията, през които собствената им нация преживя в Босненската война. По същия начин, успехът на националната страна на Босна и Херцеговина в който и да е спорт се разглежда като огромна причина за гордост в една част на страната, докато в друга се смята за напълно ирелевантен, просто защото е постигнат под знаме, което не се празнува точно в тази географска област. Истината е абстрактно понятие навсякъде, но много рядко е толкова очевидно просто въпрос на гледна точка, както е в Босна и Херцеговина. Истината по своята същност трябва да бъде уникална и неизменна, но в тази малка държава на Балканите истината има поне 3 лица по всяко време. Фалшивите новини могат да бъдат спрени само когато истината е съгласувана, а към момента на писане това изглежда като обрат в сюжета на филма, който филмът за Босна и Херцеговина все още не е готов да разкрие.

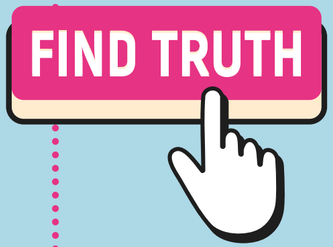

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

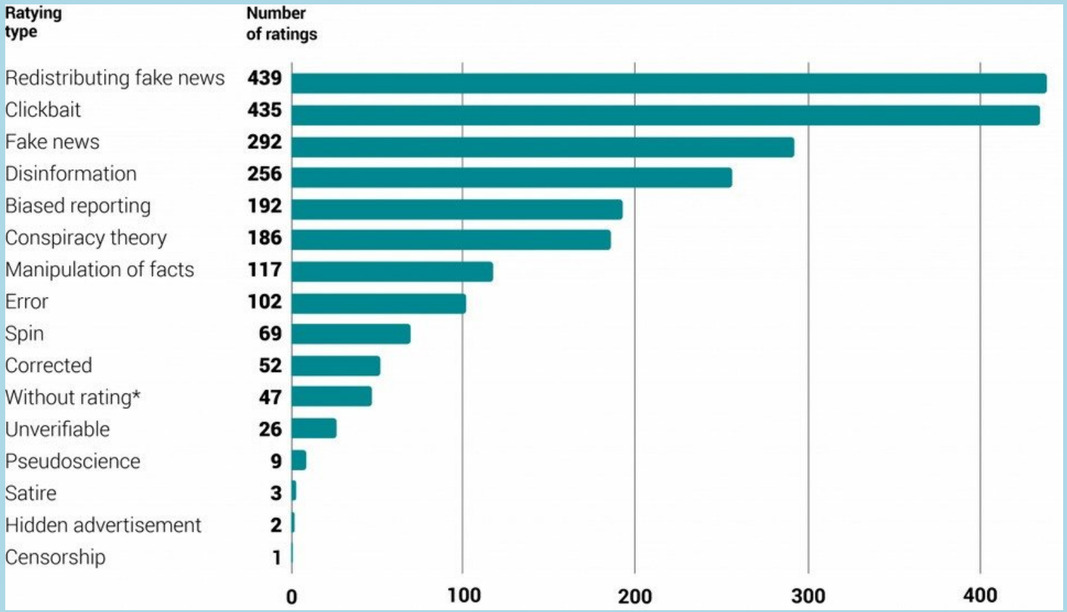

„Видът на медийната манипулация доминиращ в извадката“

Източници:

1. https://rsf.org/en/ranking
2. https://zastone.ba/istrazivanje-o-dezinformacijama-u-online-medija-ko-kreira-mreze-laznih-vijesti-u-bih-i-regionu/
3. https://zastone.ba/app/uploads/2019/05/Dezinformation_in_the_online_sphere_The_case_of_BiH_ENG.pdf
4. http://www.cimusee.org/mil-resources/learning-resources/balkan-countries-most-vulnerable-to-fake-news-report/
5. https://www.bbc.com/news/av/business-38919403
6. https://raskrinkavanje.ba/

DID YOU KNOW?

„Босна и Херцеговина има уебсайт за проверка на фактите, който си сътрудничи с Facebook. **Всяка новина, брандирана от този проверяващ факти като фалшива, отива по-надолу в новинарската лента на потребителите на** Facebook, **като по този начин предотвратява високата експозиция на фалшивата новина. "**

Източник: Statista, 2021

Борба с фалшивите новини в България

Author: Suad Murselović
BRAVO BiH

Неотдавна беше въведено ново издание на Индекса за медийна грамотност от Инициативата за европейски политики (EuPI) на Институт „Отворено общество“. Както можете да видите в една от предишните ни статии, Албания, Босна и Херцеговина и Северна Македония са най-слабо устойчивите на „фалшиви новини“, както разкрива докладът на Института „Отворено общество“.

Тази статия ще говори за България, нейното класиране и начини за борба с „фалшивите новини“. България е на 30-то място от 35 европейски нации по индекса на медийна грамотност за 2021 г., с Гърция (27), Румъния (28), Сърбия (29), Турция (31) и Черна гора (32). Това изследване разработи Инициативата за европейски политики (EuPI) на Институт „Отворено общество“ в София.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Що се отнася до индикаторите за медийна грамотност, това изследване използва следното:

1. Свобода на печата,
2. Образование (резултати по PISA),
3. Доверете се на другите и
4. Индекс на електронното участие.

Отрицателната оценка на България според наблюдателите е резултат от ниско ниво на четивна грамотност, доказано от оценките на PISA, лоша оценка на свободата на медиите в международните доклади на Freedom House и Репортери без граници и ниска степен на обществено доверие.

През първата половина на 2020 г. в България бяха предприети няколко законодателни мерки за ограничаване на дезинформацията и „фалшивите новини“. Тези опити досега са били неуспешни и се смята, че нарушават българското законодателство и Конституцията.

Основният проблем с настоящите усилия обаче е неуспехът да се дефинира "дезинформацията" по начин, който не е прекалено широк и двусмислен и който е в съответствие с българската Конституция, международните норми за правата на човека и публикациите на институциите на ЕС по темата .

За момента нито една от трите въведени мерки не е осигурила функционална правна рамка, която да е съвместима със съществуващите закони. Най-важното е, че нито едно от двете предложения не беше в съответствие с българската конституция, която гарантира свободата на изразяване, свободата на печата и достъпа до информация.

Освен това, той поставя проблемни очаквания и задължения на всеки, който публикува онлайн или поддържа онлайн платформа, като автоматично декларира администратори на лични данни и, не на последно място, като предоставя на КЗЛД широки правомощия да упражнява прекомерен контрол върху онлайн материали.

До каква степен „фалшивите новини“ могат да бъдат полезен и мощен инструмент, който можем да видим в следния пример, политическите партии да получат по-голяма власт и влияние, те просто журналисти или дори цяла телевизионна мрежа, за да манипулират и разделят обществото.„Кой е срещу теб в мрежата?“ е документален филм на журналиста Надя Обретенова и Николай Тодоров. Видеото се фокусира върху неетичното използване от деца на интернет и социалните медии, както и опасностите, пред които са изправени онлайн и как се опитват да се справят с тях.

Усилието „Заедно срещу дезинформацията“ обединява неправителствени групи, медии, журналистически организации и висши учебни заведения за разработване на норми и регулации за борба с дезинформацията и фалшивите новини, както и за образоване на обществеността за опасностите, които те представляват. Целевата аудитория на кампанията са студенти, които вече са посетили поредица от лекции, организирани от университета.

„Фалшиви новини: глобална епидемия, огромно мнозинство (86%) ***от онлайн глобалните граждани са били изложени на нея“***

Източник: IPSOS, 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Препратки:

Кръстева, Д., & Макшутова, Р. (2020, август). България: Законодателни опити за ограничаване на дезинформацията през 2020 г. Извлечено на 28 май 2021 г. от https://www.dataguidance.com/opinion/bulgaria-legislative-trys-restrict

Павлова, М., Ботев, Х., Колев, Ю., & Дайнова, М. (2021, 24 март). Индекс на медийна грамотност 2021: Българското общество е сред най-зле подготвените да издържат на въздействието на фалшивите новини. Изтеглено на 28 май 2021 г. от https://bnr.bg/en/post/101441762/media-literacy-index-2021-bulgarian-society-med-worst-equipped-to-stained-the-impact-of-fake -Новини

Кристи, Т. (2020 г., 9 април). Фалшивата борба с фалшивите новини. Изтеглено на 28 май 2021 г. от https://bivol.bg/fake-fight-vs-fake-news.html?fbclid=IwAR14TOqm826yyFoMOaHo_KvJqGfe5NTgxJj1v6xT5FglBqMsdhvfjE6G9uY

Уебсайт Open Your Eyes
https://openyoureyes.info/en/database/detail/107

Следващи стъпки

За попълване

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

#SLAM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Благодаря ти!

От името на целия екип на** SLAM **искаме да ви благодарим, че имате интерес да се научите как да побеждавате фалшивите новини през** 2021**г.

Email

office@bravo-bih.com

Website

www.slam.bravo-bih.com

Facebook

SLAM - Structured Learning For Awareness in Media

Instagram

@bravo.slam

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA

Кредити

Благодарим на всички, които направиха този проект голям успех! Специални благодарности към:

- Ajdin Karić
- Ajla Ajlović
- Ajna Veladžić
- Almina Bajić
- Amila Omanović
- Edelhida Šehić
- Emir Šogolj
- Ezana Ćeman
- Faruk Arnautović
- Hana Spahić

- Imran Polovina
- Ismail Šehić
- Lejla Srna
- Natalia Vuković
- Nedžma Salkić
- Omer Muminović
- Sara Međić
- Selma Memović
- Suad Murselović
- Tarik Čolo
- Una Alispahić

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

BRAVO
Sarajevo

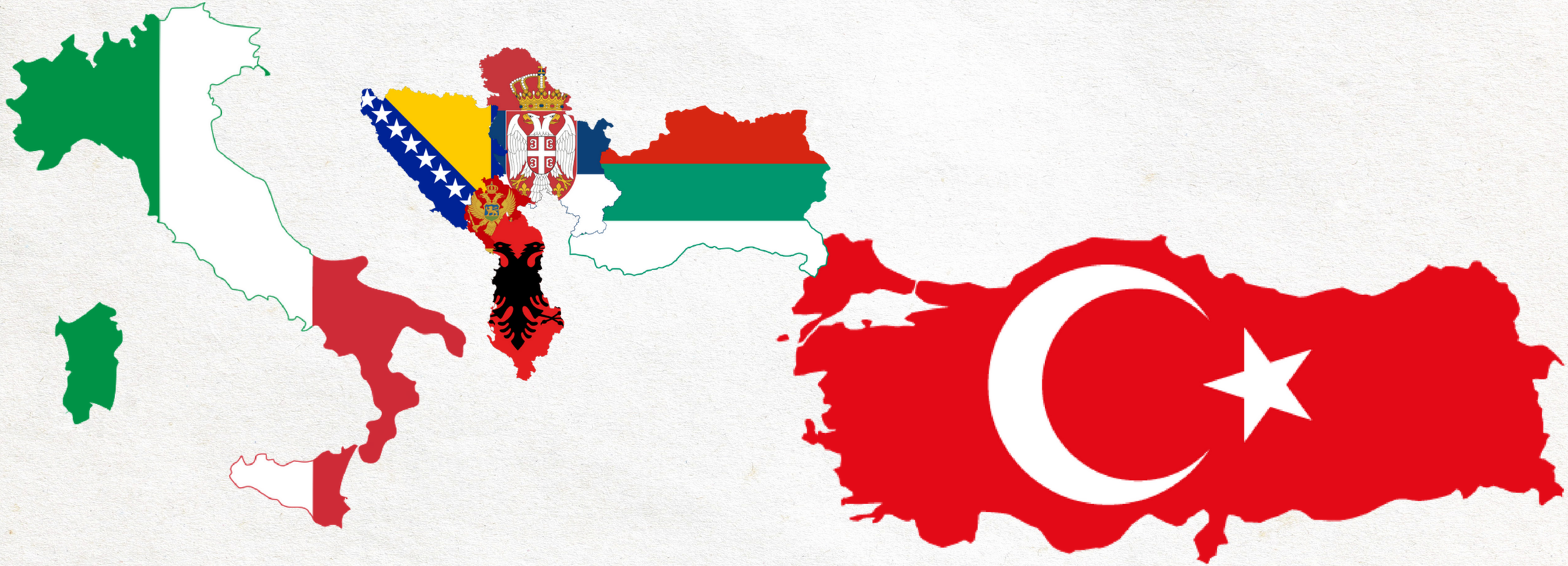

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA